

THE BEARD: Where Chassidim and Misnagdim Agree

THE POSITION OF THE CHOFETZ CHAIM
AND OTHER LITVISH GEDOLIM
REGARDING THE BEARD AND SHAVING

by Rabbi Moshe Wiener

**“Year after year, my father admonished
[people] regarding shaving the beard,
orally, in writing, and in his publications.”**

*(The son of the Chofetz Chaim in his biography
of his father, published in his introduction to
Michtevai Chofetz Chaim, p. 57)*

לעילוי נשמת

הרה"ח ר' אהרן ראובן ב"ר אברהם יצחק ע"ה
נפטר יום ו' עש"ק כ"ו אדר ה'תשע"ז

וזוגתו מרת חוה גיטל בת ר' חיים אליעזר ע"ה
נפטרה יום ראשון דחג הפסח ה'תשס"א

ובנם הרה"ח ר' ישראל ב"ר אהרן ראובן ע"ה
נפטר בדמי ימיו כ"ב שבט ה'תשפ"א

ראפופרט

נדפס על ידי משפחתם שיחיו

Copyright © 2023

By Rabbi Moshe Wiener

hadrasponimzokon@gmail.com

All Rights Reserved

CONTENTS

The Position of the Chofetz Chaim Regarding the Beard and Shaving / The beard: An object of holiness / Clarification of the <i>Chofetz Chaim's</i> position in <i>Nidchei Yisrael</i>	5
Concurrence of the Opinion of the Chofetz Chaim (and other Litvish Gedolim) with That of the <i>Tzemach Tzedek</i> / Halachic stance of Chassidus regarding the beard and shaving & clarification of the position of the <i>Tzemach Tzedek</i>	12
The Position of the Chofetz Chaim (and other Litvish Gedolim) on Shaving Machines, the Method of Beard Removal Prevalent in the Orthodox Jewish World Today / Did only the <i>Gedolim</i> of Eretz Yisrael prohibit shaving machines, but not the <i>Gedolim</i> of America? / Which is more severe, <i>chillul Shabbos</i> or shaving with an electric shaver?	19
Beards in the Chofetz Chaim's Yeshivah in Radin: Response to the argument that students in the <i>Chofetz Chaim's</i> own yeshivah in Radin shaved their beards	27
Beards in the Litvish Yeshivos of Pre-War Europe: Why did <i>bachurim</i> in Litvish yeshivos remove their beards if the objection of the Chofetz Chaim and other <i>Gedolim</i> was so adamant? / Beard removal due to concerns of <i>ga'avah</i> and <i>yuhara</i> (and <i>gadlus haAdam</i>)	30
The Hungarian <i>Poskim</i> Also Supported the <i>Tzemach Tzedek's</i> Position Regarding Shaving the Beard	42
The Sephardic <i>Poskim</i> Also Supported the <i>Tzemach Tzedek's</i> Position Regarding Shaving the Beard	44
Addendum: ע"ד סמכות שיטת ה"אגרות משה" זצ"ל בענין מכונות גילוח (עם הסכמת הגר"ח קניבסקי זצ"ל)	46

לענ"ד הוא עושה בכך דבר טוב ומועיל
ואולי ע"י זה יתבררו ויתלבנו הדברים,
ויהי בכך הצלה מעון חמור"
(מכתב הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך ז"ל למחבר ספר "הדרת פנים זקן"
נדפס בס' "הליכות שלמה" ה' תפלה עמ' י"א)

לענ"ד הוא עושה בכך דבר טוב ומועיל
ואולי ע"י זה יתבררו ויתלבנו הדברים,
ויהי בכך הצלה מעון חמור"

(מכתב הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך ז"ל למחבר ספר "הדרת פנים זקן"
נדפס בס' "הליכות שלמה" ה' תפלה עמ' י"א)

"In my humble opinion, by publishing this *sefer* you are accomplishing something good and beneficial. Perhaps through this the issues will be elucidated and clarified, thereby saving the Jewish public from a severe transgression."

Rav Shlomo Zalman Auerbach's letter to the author of sefer Hadras Ponim Zokan, published in sefer Halichos Shlomo, Hilchos Tefillah, p. 11

THE POSITION OF THE CHOFETZ CHAIM REGARDING THE BEARD AND SHAVING

*What was the position regarding this issue held by the **Chofetz Chaim**, the undisputed leader and halachic authority of non-Chassidic Jewry and universally revered by all Jewry? [Many are of the impression that the mesorah of the Litvish communities is to be beardless.]*

In the 1890s, when the trend to shave the beard was gaining popularity in the Litvish regions of Lithuania, Russia, and beyond (due to various secular influences), the Chofetz Chaim published a booklet titled *Kuntres Tiferes Adam*. In this volume, the Chofetz Chaim systematically and vigorously refuted all the justifications advanced to defend removing the beard (e.g., to help find a *shidduch*, to help find a job, to improve one's appearance, and so on), and he sharply declared that these justifications were against the Torah (providing a thorough explanation for this as well). The first page of this *sefer* provides with additional clarification about the Chofetz Chaim's position regarding shaving the beard:

וביותר כהיום שנהגו הרבה מפריצי עמנו בהשחתת התער מצוה רבה לכלל
ישראל להתחזק בזה ולא להקטין הזקן אפי' במספרים

“Especially today...it is a great mitzvah for the entire Jewish people to reinforce this observance, and to refrain from trimming the beard even with scissors.”¹

Clarification of the Chofetz Chaim's position in *Nidchei Yisrael*

1 In his *sefer Nidchei Yisrael* (Ch. 26), the Chofetz Chaim advises that instead of shaving with a razor, a person should shorten his beard with scissors or remove it with depilatory cream. However, this does not contradict the quotations from the Chofetz Chaim cited here, for the following reasons:

-
- The Chofetz Chaim wrote *Nidchei Yisrael* for Jews living in America and other foreign lands in 1893 (where and when beards were not accepted or tolerated). The Chofetz Chaim wrote in *Nidchei Yisrael* that even if those living in America and similar lands are at risk of great financial loss or even if they are the subject of torment, they should still not remove their beards! Only if they could not withstand the pressures of their evil inclination, or if they were at risk of persecution (i.e., situations of immense *shaas ha'dechak* and possible danger) — only then did the Chofetz Chaim guide them to shorten their beards with scissors or use depilatory cream, rather than shave with a razor. It is possible that all *Poskim* would give similar counsel to such individuals who were shaving with a razor, since trimming with scissors or depilatory cream involves a lower level of halachic severity than a razor (see below that this does not apply to those shaving with a shaving machine). Hence, this citation from *Nidchei Yisrael* does not contradict the other writings of the Chofetz Chaim or the position of other *Poskim* who decry all forms of removing the beard.
 - The son of the Chofetz Chaim writes in his *Kitzur Toldos HaChofetz Chaim* (pp. 56-57) that his father prohibited *Nidchei Yisrael* from being sold in Europe (except to parents of children who moved to America or similar lands, who needed to guide their offspring), since the halachic leniencies in *Nidchei Yisrael* applied only to situations of extreme duress and were not applicable to those still living in Europe. When the Chofetz Chaim suspected that booksellers were selling *Nidchei Yisrael* to the general population in Europe to increase their revenues, the Chofetz Chaim launched an investigation and was extremely upset. Based on this, we can safely extrapolate that the Chofetz Chaim would maintain that the leniencies in *Nidchei Yisrael* are not acceptable to Jews living anywhere in the world today, and certainly not in the United States, Eretz Yisroel, or other countries where Jews are free from persecution.
 - The son of the Chofetz Chaim further writes in his biography of his father (ibid.) that after copies of *Nidchei Yisroel* reached the general population in Europe, some individuals raised the concern that readers might misunderstand what he wrote as a general dispensation to cut the beard. It was at that time that the Chofetz Chaim authored *Kuntres Tiferes Adam* and had it printed as an addendum to all printings of *Nidchei Yisroel*, so readers would see how severe a transgression it is to remove the beard in any way (even to shorten it with scissors) and how vehemently he was opposed to it.
 - The most conclusive response to this question is that the Chofetz Chaim himself attested in a letter that he published *Kuntres Tiferes Adam* **to correct** what he wrote in *Nidchei Yisrael* regarding cutting the beard with scissors (see the Chofetz Chaim's letter in *Michtevei Chofetz Chaim, siman 81*).
 - It is critical to note that the entire discussion here relates to shortening the beard with scissors or removing it with depilatory cream. The prevalent method of removing the beard nowadays is with an electric shaver which, according to the Chofetz Chaim, has the halachic status of a razor (not scissors), as documented in the text below.

[Descendants of the Chofetz Chaim have testified that they do not cut their beards because the Chofetz Chaim “told his children that none of his descendants should ever touch it” (see: <http://yeranenaakov.blogspot.com/2011/07/will-real-hafetz-hayim-please-stand-up.html>).]

In contradistinction to the common presumption that the accepted Litvish practice is to be beardless, the Chofetz Chaim attests in the first chapter of this work that until that time, *only* “one in a thousand” shaved his beard.

To further demonstrate how adamant, resolute, and vehement the position of the Chofetz Chaim was regarding the growth of the beard, let us examine several quotations from his Tiferes Adam:

THE BEARD: AN OBJECT OF HOLINESS

“מצוה רבה לכלל ישראל להתחזק בזה ושלא להקטין הזקן אפילו במספריים...
וזכרוני כשהיה נשבע איש יהודי היה נשבע בפאת ראשו וזקנו”
(קונטרס תפארת אדם פ”א)

- **It is an important duty for the Jewish people to stand firm on this issue and refrain from trimming their beards even with scissors.... I remember that when a Jewish man used to take an oath, he would swear by the *peyos* [corners] of his head and by his beard (*Kuntres Tiferes Adam*, Ch. 1) [See Tractate *Shavuos* 38b where it is explained that certain oaths must be taken while holding a sacred article—a Torah scroll or, in certain situations, *tefillin*. To simulate such a circumstance, in certain situations an oath would be taken while holding the beard, for it was also considered a sacred article.]**

[As is evident in these words of the Chofetz Chaim, (even the simplest) Jews always treated the beard as an object of holiness. Moreover, Jews recognized that there is an equivalence between the hairs of the beard and remnants of holy texts (*sheimos*). No less a *Litvish Gadol* than the Steipler Gaon would put aside the hairs that

fell from his beard, placing them in a designated place on his bookshelves. He would not place them in books. Afterwards, he would send them to the cemetery in a bag, together with the remnants of holy texts (*Orchos Rabbeinu*, p. 200).]

"האיש אשר מתחזק שלא לעבור על מצות השי"ת ושם בטחוננו בה' בודאי יוכל לקוות לו שיזמין לו זוג הגון אשה משכלת ויראת אלקים ושתה' לו לעזר בימי חייו (כמאמרם זכה עוזרתו) ושיזכו לדור ישרים וישמח בהם סביב לשלחנו משא"כ מי שאין שם בטחוננו בה' וסר מדרך המצוה הלא לא יצא ה' להיטיב אשר תחת אהבה וכן שקוה להשיג ע"י קישוט זקנו יהפך לו חלילה למרה ולענה לבסוף ע"י חסרון פרנסה ושאר סיבות המצויים ע"י שלא תה' ברכת ה' שורה בתוכם ולפעמים יגיע שיתנוודד למרחוק למצא טרף ביתו ואז לשמחה מה זו עושה. ובאמת כ"ז מבואר בכתבי הקודש שעבור שיתחזק לקיים מצות ה' זוכה לדור ישרים" (שם פ"א)

- If one lets his beard grow...one can certainly expect that Hashem will provide him with a fitting marriage partner—an intelligent and G-d-fearing woman who will be his helpmate during his life (as our Sages say: “If one merits, she will help him”), and they will be privileged to raise a generation of upright children in whom he can rejoice as they sit around his table.... His marriage will be pleasant, and Hashem will provide them with a livelihood. They will be privileged to have upright children, and he will experience a good life with the wife whom Hashem has designated for him....

On the other hand, if one does not place his trust in Hashem and he turns from the path of His commandments, surely Hashem will not desire to treat him well. Instead of the love and favor he hopes to gain by trimming his beard, eventually it will turn,

G-d forbid, to bitterness and poison through lack of livelihood and other prevalent causes, because Hashem's blessing will not rest among them. Sometimes it will reach the point that he will need to wander far away to find his livelihood, and then, what benefit will he have from this [temporary] joy? In fact, all of this is explained in holy Torah sources—that by standing firm to fulfill Hashem's commandments, one is privileged to raise a generation of upright children (ibid.)

”ועון זה חמור עוד משאר עונות שהם חוץ לגוף ועון זה נדבק בעצם תמונת צורתו. שבתמונה זו בראו הקב”ה להבדיל בין איש לאשה והוא ממרה ברצון השי”ת ועובר צויו ומגלח עצמו ונושא עונו החמור תמיד על פניו. גם צריך להתבונן בנפשו איך יעיז פניו לבקש מהקב”ה על צרכיו בעת צר בעוד שהוא נושא חותם המרידה על פניו” (שם פ”ד)

- This transgression is more severe than others, for they [relate to matters that] are outside the body, while this transgression becomes adhered to one's very appearance and image. For the Holy One, blessed be He, created the appearance of a man different from that of a woman. [This person] willfully transgresses the will of G-d and violates His commandment [through] shaving. He carries his severe sin on his face continuously. He must contemplate: How can he have the insolence to request that G-d grant his needs, when he carries the seal of rebellion on his face?! (ibid., Ch. 4).

”וכשמשליך הזקן אחרי גוו ומגלחו, אות הוא על האיש הזה שלבו פונה מדרך ה' ולבו מלא תרמיית והוללות” (שם פ”ה)

- When a person casts away his beard and shaves it, it is a sign that his heart has turned away from the path of G-d and is full of deception and frivolity (ibid.).

”והנה יש שמפתה אותם היצר לאמר הלא לא יחיד אני בעיר בזה, כמו שיהי' עם שאר אנשי העיר המגולחים כן יהי' עמדי. למה”ד לאחד שחשדוהו שמרד במלך . . אינני יחיד בזה . . בודאי יענוהו תיכף יש בית האסורים גדול . . כן הדבר הזה, הלא מקום הגיהנם ידוע שהוא גדול מאד שכל העולם כולו אחד מכמה אלפים בגיהנם כמו שאחז”ל בפסחים צ”ד (שם פ”ט)

- There are those whom the *yetzer hora* tempts with the thought, “I am not alone in this city; whatever will happen to the others who shave their beards will happen to me.” To what can this be compared? To a person suspected of rebelling against the king. If he offers the defense, “I am not alone”... he will be told immediately, “The prison is large.” So, too, with regard to the matter at hand. *Gehinom* is very large. Indeed, our entire world is a mere fraction of the size of *Gehinom*, as stated in *Pesachim* 94 (ibid., Ch. 9).

”שאמנם מבואר בזוה”ק ובספרי המקובלים שפוגם למעלה מאד, ומובן הדבר אחרי שהוא עצם תמונת האדם שקבע הקב”ה ותמונת האדם הלא מורה לקדושת נפשו כמו שכתב בצלם אלקים עשה את האדם, וע”כ יירא ויפחד איש אשר לב לו לעון החמור והמרד הזה, ואם חטא ימהר לשוב, ואל יסתכל על חבריו הפתיים אשר יצרם גבר על שכלם” (שם פ”י)

- It is explained in the holy Zohar and the texts of the kabbalists that [trimming the beard] causes a great blemish above. The matter can be understood from the fact that [the beard] represents the essential

image of man established by G-d. A person's image reflects the holiness of his soul, as it is written, "He made man in the image of G-d." Therefore, a person who has the brazenness to commit this severe and bitter sin *should fear and tremble*. If one sinned, he should rush to repent. He should not look at his foolish comrades whose *yetzer [hora]* overpowered their intellect (ibid., Ch. 10).

”כלל הענין היוצא מכל דברי הקונטרס הזה: בחינה על האדם אם יש בו יראת שמים, בין להשתדך עמו או לענין שארי דברים - הוא הזקן . . ולא תשחית את פאת זקנך גמטריא עם הכולל ו'ה'א' ס'י'מ'ן' ע'ל' ה'א'י'ש' ש'י'ש' ב'ו' י'ר'א'ת' ש'מ'י'ם'” (שם פי"א)

- **The general concept derived from this *kuntres* is that the beard is a litmus test whether a person is G-d-fearing, whether with regard to a *shidduch* or for other matters** (ibid., Ch. 11).

Moreover, in his sefer *Machaneh Yisrael*, a handbook for Jewish soldiers in the Russian army (in which the Chofetz Chaim strove to be as lenient as possible, as explained in the introduction to the *sefer*), the Chofetz Chaim writes (Ch. 13) that **Jewish soldiers should not cut their beards even if they are persecuted or suffer *major* monetary damages as a result**. If a soldier cannot withstand the severe torment and persecution, then and only then should he “shorten” (trim) his beard with scissors. If the Chofetz Chaim ruled in this manner for soldiers in the anti-Semitic Russian army(!), what justification can anyone have to shave today?!

[See below regarding the position of the Chofetz Chaim on shaving machines, the method of beard removal prevalent in the Orthodox Jewish world today.]

**CONCURRENCE OF THE OPINION
OF THE CHOFETZ CHAIM
(AND OTHER LITVISH GEDOLIM)
WITH THAT OF THE TZEMACH TZEDEK**

The opinion of the third Rebbe of Lubavitch, the Tzemach Tzedek, prohibiting any removal and even trimming of the beard is well known and is elucidated in a lengthy and intricate halachic responsum published in his *Shaalos U'Teshuvos* (Y.D. 93).²

2

**Stance of Chassidus regarding the Beard and Shaving
& Clarification of the Position of the Tzemach Tzedek**

In the words of the Tzemach Tzedek's grandson, the Rebbe Rashab of Lubavitch, the Tzemach Tzedek's position can be summarized as follows:

מודעה רבה

לאחב"י מאמינים בני מאמינים, היות כאשר נמצאים רבים המקילין לעצמן להשחית* פאת זקנם במספרים ותולים א"ע במה שהובא בשו"ע ואומרים שעושים זאת עפ"י דין דשו"ע, עלינו החיוב להודיע ברבים כי טועים המה כי איסור גמור הוא מדאורייתא כמו שהוכיחו ובררו הרבה גאונים קדמאי ובתראי שעוברים בזה על כמה לאוין וכמו שהוכיח כ"ק אדמו"ר נבג"מ הצ"צ וגם הגאון החכם חזקי' דיא מודינא בשד"ח מביא כמה גאונים ובראשם הגאון בעל מעשה רוקח, וגם הגאון חיד"א בספרו הגדול ברכי יוסף החליט לאיסור חמור... וכא"א מחויב להודיע לאנשי ביתו האיסור החמור הזה למען לא יה' שורש שיצמח ממנו פרה ראש ולענה מב"ב וכל הדברים אשר כתבנו שבוע העברה ידעו שכל הדברים אמורים עפ"י דת תוה"ק ומי שיעבור ע"ז ידע שעון הזה תלוי בראשו, והשומע לדברינו אלה יתברך בברכה מרובה בכט"ס.

(אגרות קודש אדמו"ר מוהרש"ב ח"ב ע' תתקכז ושו"ת תורת שלום סימן מה)

“There are many who are lenient and cut their beards with scissors, basing it on what is quoted in *Shulchan Aruch*, and declaring that they are acting in accordance with the halachah as stated in *Shulchan Aruch*. It is our obligation to announce publicly that they are in error, for this is absolutely prohibited (*issur gamur*) according to Torah law (*mid'Oraisa*), as many of the earlier and later Torah giants (Rishonim and Acharonim) have proven and clarified that those who do so transgress several Torah prohibitions (*kama lavin*), as was demonstrated by the Rebbe the Tzemach Tzedek. Also, the Gaon HaChacham R' Chaim Chizkiya Medini in his [halachic encyclopedia entitled] *Sdei Chemed* quotes many Geonim [who concur that cutting the beard with scissors is prohibited]; first and foremost among them is the Gaon the author of the *Maaseh Rokeach*....” (The Rebbe Rashab in a “Public Announcement” addressed [not only to his chassidim, but] “To [ALL] our Jewish brethren, ‘believers, children of believers’” and published in *Igros Kodesh* of the Rebbe Rashab, Vol. 2, p. 927, and *Shaalos U'Teshuvos Toras Sholom*, sec. 45).

²Although the word “להשחית” in general implies total removal of the facial hair (and not

just trimming), we find however that the Rebbe Rashab uses this term to refer to (even minimal) trimming of the beard. See his *Igros Kodesh* (vol. 1, # 118):

“גם כאשר שמעתי שיש בין כוללינו צעירים המשחיתים זקנם ר”ל, גם עליהם (ר”ל על הנוגעים בזקנם בהשחתה כל שהוא, וכ”ש במספרים שלא כעין תער) תחול תוקף הגזירה הזאת, לבלי ליתן להם (להעובר לבדו) מן הכולל”.

“Also, I have heard that among [the beneficiaries of] our Colel [the Colel Chabad communal fund in the Holy Land] are young men who cut their beards, may the Merciful One save us. Therefore, the full force of this directive — not to give them support from the Colel — applies to them too, namely, to those who touch [cut] their beards even slightly, (“הנוגעים בזקנם בהשחתה כל שהוא”), and how much more so to those who trim their beards using scissors.”

Similarly, the great-grandson of the Tzemach Tzedek, the Rebbe Rayatz of Lubavitch, defines the Tzemach Tzedek’s position in his own lengthy halachic treatise on the topic:

תספורות הזקן...אפילו נגיעה במספרים...להשוות שערות זקנו וליפיתם...בענין זה האריך כ”ק אאזמו”ר הצדיק הגאון זצוקלה”ה בספרו צמח צדק...ולפי דעתו הקדושה והרחבה, ההלכה והקבלה מתאימות לאיסור...רבינו העלה...דאין זה (הושטת היד בנגיעת הזקן) חומרא ע”פ הקבלה, אלא הדלכה היא...כ”ק אאזמו”ר הגאון הצדיק אסור, והי’ לו מסירת נפש ע”ז...הוא מרא דאתרא בכל מדינתנו ופוסק אחרון לכל המדינות...

כן הוסכם ונתקבל בכל קצוי ארצינו דאסור לקצוץ שערות הזקן, אפילו לנגוע במספרים בשערה אסור, וקבלו זה עליהם כל בית ישראל בחומר קדוש וגם אנשים הפשוטים שאין להם חלק בידיעה...החפצים בקיום נפשם מתרחקים מזה בכל האפשרי ומתחזקים לאסור איסור זה על נפשם...ובשמעם שיש איזהו מקומן מתיין, מתחללים, נעשים חולי הנפש לילך אחר הקל ח”ו...

נראה הנסיון היומי בכל עת שאחד בא להקל לעצמו, הוא מפני התאוה, אך מוצא איזו [שיטת] מיקל למען היות לו לכסות עינים, ואין כאן לא מיקל ולא חולק, אלא תאוה הלב...הוא איסור עולמי שאין לו התרה.

(תשובות כ”ק אדמו”ר מוהרי”צ נ”ע, נדפסה בקובץ יגדיל תורה נ”י. סיון-תמוז ה’תשמ”ג ס”א)

“Concerning cutting the beard...even with regard to trimming with scissors...even in order to straighten the hairs of one’s beard and style them...my holy grandfather, the *tzaddik* and *gaon*, of blessed memory, discussed this at length in his work, *Tzemach Tzedek*. According to his holy and expansive view, halachah and Kabbalah coincide in this case that it is forbidden. He holds...that trimming the beard even slightly is not merely a kabbalistic stringency, but a matter forbidden by halachah. My grandfather, the *gaon* and *tzaddik*, forbade it, and he had self-sacrifice regarding this issue. He is the supreme halachic authority in our entire country, and the final halachic decisor for all countries....” (Responsum of the Rebbe Rayatz, printed in *Kovetz Yagdil Torah*, New York, Sivan-Tammuz 5743, sec. 61).

In the words of the late Lubavitcher Rebbe:

בנוגע לענין גידול הזקן...לדעת אדמו”ר הצמח צדק וכ”כ פוסקים לפניו וגם לאחריו, הוא איסור ברור מן התורה, כמבואר בשו”ת שלו, ובהוספה עליהם - בפסקי דינים שלו. ועיין ג”כ בדרכי תשובה על היו”ד. ובשו”ת מנחת אלעזר ח”ב סמ”ח. וקבץ כמה ידעות בהנ”ל ובארכה הן ע”פ נגלה והן ע”פ פנימיות התורה בספר עמודי ארזים להרב מרגלית שיל מירושלים עיה”ק ת”ו, שהעתיק דברים נפלאים וגם מבהילים בנוגע לגידול הזקן ולהפכו. - ושם גם מכתב הגאון הרגצובי (הר”ר רוזין) שזהו איסור גמור.

(לקוטי שיחות ח”ב ע’ 206; אג”ק חכ”ב ע’ צב)

“With regard to growing the beard...according to the Rebbe the Tzemach Tzedek and many halachic authorities who preceded him and followed him, [cutting the beard] involves a clear Scriptural prohibition, as he explains in his responsa and with further elaboration in his *Piskei Dinim*. See also *Darchei Teshuvah* to *Yoreh Deah* and the collection of responsa *Minchas Elozar*, Vol. 2, sec. 48. Several perspectives — according to both the revealed dimension of Torah and its inner, mystical dimension — are comprehensively collected in the *sefer Amudei Arazim* (Jerusalem), by R. Margolis. He cites wondrous and awe-inspiring points both with

The Chofetz Chaim does not mention the Tzemach Tzedek (and we do not know whether the Chofetz Chaim ever saw the aforementioned responsum of the Tzemach Tzedek) However, it is of immense significance that the Chofetz Chaim concludes that one of the halachic bases for not (even) trimming the beard is the prohibition of *Lo Yilbash* (which forbids men from utilizing female dress and methods of beautification), just as the Tzemach Tzedek does. (Furthermore, the Chofetz Chaim even cites one of the same Talmudic proofs cited by the Tzemach Tzedek to the application of *Lo Yilbash* to beard cutting.) In the words of the Chofetz Chaim himself:

המגלח זקנו . . צריך לידע שעצם הסלסול אף שלכאורה אין בו איסור, אבל באמת גם זה נכלל בלאו דלא ילבש גבר שמלת אשה שהקישוט לא הותר רק לנשים . . וראי' משבת . . דף צ"ב דאפילו ללקט לבנות מתוך שחורות גם אסור משום לא ילבש כיון הוא עושה זה להתנאות כדי שיהי' נראה כבחור, ודעת הרמב"ם דחייב מלקות ע"ז ועיין בב"י יו"ד סימן קפ"ב . . שנית שבזה הוא מגרה יצר הרע על עצמו" (קונטרס תפארת אדם פ"ו).

Know that even if on the surface [merely] styling the beard does not appear to involve a transgression, in truth it is included in the commandment, "A man should not wear the garment of a woman." Adorning oneself was permitted only for women.... Proof of this concept can be brought from *Shabbos* 92b, which states that even picking gray hairs from dark hairs is forbidden, because he is endeavoring to enhance his appearance and look

regard to growing the beard and its opposite. He also includes a letter from the Rogatchover Gaon (R. Yosef Rosen), which states that [cutting the beard with scissors] is an outright prohibition (*issur gamur*)" (*Likkutei Sichos*, Vol. 12, p. 206; *Igros Kodesh*, Vol. 22, p. 490. See also *Likkutei Sichos*, Vol. 7, p. 325, where it states that even slightly trimming the beard to straighten it is included in the Tzemach Tzedek's ruling):

לכתבו אודות גידול הזקן שיש מציעים "לישר" אותו. אינו ברור מה כוונתו בתיבת לישר. - ולדעתי ע"פ כתבו - אין מקום לגזוז אפילו בכדי לישר, כי - אם בהנוגע למנהג טוב שנהגו כמה פעמים וזמן צריך להתבונן איך להפסיק בהנהגתו - עאכ"כ בכגון דא שאדמו"ר הצמח צדק פוסק שזהו לא מנהג טוב, כי אם חיוב.

(לקוטי שיחות ח"ז ע' 325; אגרות קודש ח"כ ע' קפב)

younger. Rambam's view is that this is punished with lashes; see *Beis Yosef, Yoreh Deah, sec. 182*. Moreover, by doing so, he incites the *yetzer hora* to [tempt] him (*Kuntres Tiferes Adam, Ch. 6*).

Similarly, the Gadol Hador of our generation, Rav Chaim Kanievsky, defines the Chofetz Chaim's position on shaving with the following words:

ובתרגום יונתן אי' שעובר בזה משום לא ילבש גבר שמלת אשה והיינו אפ' אם מספר במספרים וכ"כ החינוך והוסף שעובר משום ובחוקותיהם לא תלכו והביאו החפץ חיים בספר המצות הקצר (ל"ת קע"ז).

Targum Yonasan states that one who does this transgresses the prohibition of “A man should not wear the garment of a woman,” which includes cutting the beard using scissors. *Sefer HaChinuch* states the same, adding that one also transgresses the prohibition of “You should not follow the statutes [of the non-Jews].” This is quoted by the Chofetz Chaim in his *Sefer HaMitzvos HaKotzer (Prohibition 177)* (*Orchos Yosher, Ch. 5*).

[It should be noted that Rav Kanievsky does not mention the Tzemach Tzedek, but rather cites the opinion of a Talmudic Tanna, the *Targum Yonasan*, who invoked the *issur* of *Lo Yilbash* as applying to removing the beard, just as the Tzedek Tzedek did about 1900 years later.]

See the *sefer Eidus l'Yisrael*, p. 145, in which Rav Yosef Eliyahu Henkin³ wrote that although many people rely on halachic leniencies (*heterim*) to shave, there are great Rishonim and Acharonim who vehemently disagreed and prohibited removing

³ Rav Henkin was a Litvish *posek* referred to by Rav Elyashiv as the “*Mara d'Asra of America*.” See *Yeshurun*, Vol. 20, pp. 153ff.

the beard (even) with scissors or depilatory cream (*sam*).” Citing the Tzemach Tzedek, Rav Henkin stated:

”ואמנם בס' צמח צדק החדש הרעיש ע"ז, דיש מהראשונים הסוברים שדין השחתה וגילוח נאמר רק לענין חיוב, אבל איסור יש אף בהשחתה לבד.”

Rav Henkin then adds that even if a leniency can be found for removing the beard on halachic grounds, to do so violates the Will of Hashem, who ordained the mitzvah of growing the beard to distinguish Jews from non-Jews. Using any means to shave the beard gives one the appearance of a non-Jew and defeats the Torah's reason for this mitzvah. Although the reasons for mitzvos are not halachically obligating, Rav Henkin continues, it is not the ratzon haTorah (the will of Hashem in His Torah) to contravene the Divine reason for mitzvos. (“אין זה רצון התורה אם הוא עובר על הטעם”)

Hence, Rav Henkin states, any leniencies regarding shaving are meant only for extraordinarily harsh circumstances (shaas ha'de'chak) and are not for everyone to rely upon under normal circumstances. “והדין שהוא בניגוד להטעם הוא רק פתח הצלה בשעת הדחק” [This is especially so nowadays, when it is illegal to discriminate in the workplace against a Jew who grows a beard.]

Rav Henkin concludes that **for *bnei Torah*, and especially for Rabbonim**, any *heterim* to shave with a scissors-like device or to remove the beard with a depilatory cream are **certainly not adequate.** (“לבני התורה ובפרט לרבנים אין היתר זה מספיק”)

Rav Henkin goes on to provide additional halachic reasons why the beard should not be removed with shaving machines or depilatory cream:

נוסף לזה, הנה פאות הראש והזקן הן כתרס בפני התחברותם עם עושי רשע, כידוע שאין ארור מתדבק בברוך שצורת ישראל עליו, וכבר אמרו חז"ל ועשו סייג לתורה. וגם רבים מקלי הדעת מגלחין בתער ואומרים שמגלחין בסם, ורבים מעמי הארץ שאין מוחם סובל שיש הבדל בין זה לזה, וכיון שנתן רשות למשחית בסם אינם מבחינים

“Additionally, the peyos and beard serve as a shield to protect us from associating with evil company, because ‘the cursed does not cleave to the blessed’ — namely, to someone with the appearance of a Jew. Chazal have already stated, ‘Create a fence to safeguard the Torah.’

“Furthermore, many unlawful people shave with razors and say they used powder. Many simple people don’t understand the difference between them, and once permission has been granted to shave with powder, they do not differentiate [and shave with razors].”

The *Posek HaDor*, Rav Shlomo Zalman Auerbach, also believed that one should adhere to the position of the Tzemach Tzedek, as was attested to by his grandchildren in the *sefer Halichos Shlomo*:

“היתה דעתנו כי הראוי והנכון לגדל הזקן...מלבד שהעיר איך מחמירים בכל הדברים ואילו בזה אין חוששין למש"כ הצמח צדק (ליובאוויטש, חיו"ד סי' צ"ג) דאית ב' משום לא ילבש" (כ"כ נכדיו בשמו בס' הליכות שלמה, הלכות תפלה, ירות"ו, תש"ס, עמ' יב)

The late *Gadol HaDor*, Rav Aharon Yehudah Leib Shteinman, also accepted that shaving may be prohibited based on *Lo Yilbash*, and stated:

“ממ"נ לא טוב, אם מגלח במכונה הרי יש חשש לאו דאורייתא וגם אם מגלח עם משחה זה לא חלק, היות ויש אומרים שיש בזה משום: 'לא ילבש'" (פרי חיים ממרן הרב שטיינמן, שופר ארגון להפצת יהדות, צוות שופר גנזי המלך, כו תמוז תשע"ב)

“Any method you use to shave your beard will be problematic,” Maran HaRav Shteinman replied. “Using an electric shaver may involve an *issur d'Oraisa*. Even using shaving cream is not clearly acceptable, as some say this involves the *issur of Lo Yilbash*.”

Similarly, HaGaon Rav Moshe Sternbuch, in his responsa *Teshuvos V'Hanhagos* (1:529), accepts the validity of the application of *Lo Yilbash* to removing the beard and rules that a

son need not obey his father who ordered him to shave his beard — even if the father asks him to do so with scissors or depilatory cream, because there are *poskim* who prohibit doing so due to the prohibition of *Lo Yilbash*. [If the father demands that the son use an electric shaver, Rav Sternbuch writes that the son most certainly is not required to listen to his father.]

An entire chapter is dedicated to this topic in *Hadras Ponim Zokon* (Section 2, Ch. 3) where many other later *poskim* are quoted, including a *teshuvah* from the Rogatchover Gaon, considered by many as one of the greatest Geonim in the past several centuries, who explains at length (also without mentioning the Tzemach Tzedek) that *Lo Yilbash* applies to the beard. He concludes:

”לענין איסור לספר הזקן במספרים... באמת הארכתי דודאי אסור מן התורה, רק אינו לוקה...ודאי הוי איסור תורה...יהיו נזהרים מאוד שלא יספרו הזקן כי זה איסור גמור...לא יוסיפו עוד לעשות כו” (ספר שו”ת צפנת פענח ח”ד סימן רנח)

Concerning the prohibition of cutting the beard with scissors ... in truth, I have explained at length that it is certainly a Biblical prohibition, it is only that lashes are not administered It is definitely a Biblical prohibition You should be very careful not to trim the beard, for this is an absolute prohibition You should desist from doing so (*Shaalos u’Teshuvos Tzafnas Paneach*, Vol. 4, Sec. 258).

**THE POSITION OF THE CHOFETZ CHAIM
(AND OTHER LITVISH GEDOLIM)
ON SHAVING MACHINES, THE METHOD OF
BEARD REMOVAL PREVALENT IN THE
ORTHODOX JEWISH WORLD TODAY**

Years after *Kuntres Tiferes Adam* was printed, the Chofetz Chaim published (in five volumes during the years 1920-1925) his *sefer Likkutei Halachos* on Tractate *Makkos*. There⁴ the Chofetz Chaim rules that the shaving machines of his time (before electric shavers were introduced) had the same halachic status as a razor (which all agree is prohibited). Rav Yosef Sholom Elyashiv, the *Posek HaDor*, wrote in a *teshuvah* published in his *sefer Kovetz Teshuvos*⁵ that the electric shavers of today (**the method of beard removal used by almost all Orthodox Jews who shave**) are unquestionably infinitely more halachically unacceptable than are those that existed in the times of the Chofetz Chaim and were prohibited by him. This is because modern machines shave much more closely to the skin, and shaving with them is an *issur Torah mamosh* — a definite and absolute Torah prohibition.

In the words of Rav Elazar Menachem Shach, the late Rosh Yeshivah of Ponevezh, who was venerated throughout the Litvish Torah world:

⁴ P. 14b, *ein mishpat*, op. cit.

⁵ Vol. 1, sec. 32.

להשואל שיחי'

בענין להסתפר הזקן עם מכונת גילוח חשמלי, יעויין בספר לקוטי הלכות על מס' מכות לבעל החפץ חיים בדף י"ד ב' בעין משפט שם, שכתב שאסור ואין להקל בזה. וגם ידוע שהחזון איש צוק"ל אסר בכלל מכונה.

ממני אלעזר מנחם מן שך

To the questioner, may he be well: Concerning shaving the beard with electric shaving machines — see the *sefer Likkutei Halachos* on Tractate *Makkos* (by the Chofetz Chaim), p. 14b (*ein mishpat* op. cit.), where he writes that it is prohibited, and one may not be lenient in this matter. It is also well-known that the Chazon Ish ruled that the use of all shaving machines is forbidden. This is my response, (signed) Elazar Menachem M. Shach (*Michtavim U'Maamarim* 3:75).

See also the widely publicized *psak din* (dated Nissan 5768) signed by the greatest non-Chassidic halachic authorities of our time (including Rav Elyashiv, Rav Aharon L. Shteinman, Rav Shmuel HaLevi Wosner, Rav Michel Y. Lefkowitz, Rav Nissim Karelitz, Rav Chaim Kanievsky, Rav Shmuel Auerbach, Rav Nosson Tzvi Finkel, and an additional twenty-six Litvish Roshei Yeshivah):

הן מודעת לכל דבר פירצת מכונות הגילוח, אשר אסרוהו רבותינו גדולי הדור, מרן החפץ חיים זצ"ל, ומרן החזו"א זצ"ל, וזה אפילו במכונות שבימייהם אשר כבר עברו המכונות שכלולים רבים, וגרועות הרבה יותר. וכן הורו מרן בעל קהלות יעקב זצ"ל ומרן הגרא"מ שך זצ"ל, בשם מרן החזו"א שהיה אוסר בכלל מכונה כתער ממש, כי בתוה"ק לא נכתב תער אלא "לא תשחית", וכל גילוח שיש בו השחתה אסור כמבואר במכות כא. וברמב"ם פ"ב מעכו"ם.

ולכן כל המכונות המגלחות למישעי אפי' רק בשתי שערות, הן בכלל איסור "לא תשחית פאת זקנך". וכמובן דאף על כל ראשי הישיבות הקדושות לעמוד בפרץ ושלא להרשות הכנסת מכונות גילוח היכולות לגלח למישעי, וא' המקיף וא' הניקף במשמע, ומצוה גדולה ללמוד בספרו של רבינו החפץ חיים צוק"ל "תפארת אדם" שנוסד על חיזוק שמירת איסור זה, ובו מבאר שכר גדול המקיימה בזה ובבה.

The severe breach of *halachah* involved in the use of shaving machines is well known to all. Their use was

prohibited by our teachers, the *Gedolim* of the [previous] generation, including the Chofetz Chaim and the Chazon Ish. Moreover, this [prohibition applied] even to the shavers of many years ago [when the shavers were far more primitive and did not cut hair as close to the skin as modern shavers]. Today, shavers have been enhanced [and cut much closer to the skin], and thus the halachic issues involved are far more severe.⁶

See also *Shaalos u'Teshuvos Minchas Yitzchak*⁷: Electric shaving machines are much more severe [than the machines forbidden by the Chofetz Chaim], as is well known.

Similarly, the Debretziner Rav writes⁸ that today's shaving machines are "one hundred percent more halachically severe than the machines referred to by the Chofetz Chaim."

Additionally, Rav Dovid Leibowitz (grand-nephew and student of the Chofetz Chaim and founder of the Yeshivas Chofetz Chaim in New York) retracted his *heter* to use shaving machines after he saw the Chofetz Chaim's ruling in *Likkutei Halachos* (as was attested to by his son and successor as Rosh Yeshivah, Rav Henoch Leibowitz, in his letter dated Motzei Shabbos Vayeshev 5752, published in *Kuntres Tiferes Adam*, p. 23).

The objection of the Chofetz Chaim to shaving machines and his equating them with razors was so absolute that, based on his opinion, it was ruled by the Chazon Ish, the Steipler Gaon, Rav

6 Rav Elyashiv refused to sign the original draft of this *psak din* until its wording was changed to indicate a *vadai* (absolute, categorical) prohibition, as is related in the authoritative collection of Rav Elyashiv's halachic decisions, *Ashrei HaIsh*, Y.D., p. 143.

יצויין שכשהביאו קול קורא זה קמ"י רבינו הגר"ש אלישיב, והי' כתוב שם שהמכונות גילוח הם ב'חשש' איסור תער, סירב רבינו לחתום ע"ז, עד שיתוקן לאיסור 'ודאי' ולא בלשון 'חששא'" (ס' אשרי האי"ש - פסקי מרן הגר"ש אלישיב - י"ד ח"א עמ' קמו). 7 Vol. 4, sec. 113, and again in Vol. 7, sec. 63.

8 *Shaalos u'Teshuvos Be'er Moshe*, Vol. 7, *Kuntres Electric* 2:18.

Aharon Kotler, Rav Shach, Rav Chaim Kanievsky, and others that one may not give a shaving machine to a Jew who shaves with a razor for him to use instead of a razor.⁹

See further in *Halichos Shlomo* (ibid.), where a letter from Rav Shlomo Zalman Auerbach to the author of *Hadras Ponim Zokon* is quoted, stating:

”ולעצם הדבר לענ”ד הוא עושה בכך דבר טוב ומועיל.
ואולי ע”י זה יתבררו ויתלבנו הדברים,
ויהי בכך הצלה מעון חמור”

In my humble opinion, by publishing this *sefer* you are accomplishing something positive and beneficial. Perhaps through this *sefer* the issues will be elucidated and clarified, thereby saving the Jewish public from a severe transgression.

DID ONLY THE GEDOLIM OF ERETZ YISRAEL PROHIBIT SHAVING MACHINES, BUT NOT THE GEDOLIM OF AMERICA?

Some are concerned that only the *Gedolim* of Eretz Yisrael prohibit shaving machines, but not the *Gedolim* of America. This assertion is disputed and refuted by what was written by a Litvish *Gadol HaDor* in America, Rav Yaakov Kamenetzky. In his *sefer Emes l’Yaakov* on *Shulchan Aruch* (Y.D. 181), Rav Yaakov Kamenetzky wrote (to his grandson) that there is no *mesorah* from the Rabbonim in America that can be relied upon to permit the use of electric shavers. To quote Rav Yaakov Kamenetzky:

ע”ד המכונה גילוח, אין זו חומרא בעלמא אלא דברים שיש בהם ממש, ...
ובאמת לא אדע אם גדולי אמריקא התיירו להדיא, ויתכן ששתקו מפני שלא

⁹ For documentation of these rulings, including facsimiles of *kisvei yad*, see *Authoritative Responses to Common Misconceptions*, Ch. 23.

שאלום, והיו כמעלימים בידעם שלא יתקבלו דבריהם. ... וא"כ בנה"ג קשה
לסמוך על המסורה (ספרו על ד"ח השו"ע "אמת ליעקב" יו"ד סקפ"א ס"י)

Regarding [the prohibition of using] machines to shave [the beard], this is not just a *chumra* [halachic strictness] but a substantive [halachic] issue In fact, I do not know whether the great Torah authorities (*Gedolim*) of America [ever] explicitly permitted them; it is possible that they kept silent because no one asked them [their opinion], and they avoided the issue, knowing that their words would not be heeded It is difficult to rely upon [any] tradition (*mesorah*) [to be lenient].

Furthermore, in a letter dated 6 Shevat 5774, Rav Yaakov's son, the late Rav Noson Kamenetzky, wrote: "I hereby attest that my father [Rav Yaakov Kamenetzky] never, ever permitted shaving machines."

Another *Gadol HaDor* in America was Rav Aharon Kotler. According to the testimony of Rav Aharon Kotler's major talmidim (such as Rav Moshe Heinemann, Rav Elya Ber Wachtfogel, Rav Yechiel Perr, and others, in letters published in the *Hadras Ponim Zokon*, Section 2, Ch. 1), Rav Aharon Kotler ruled that electric shavers are absolutely prohibited. In fact, Rav Aharon Kotler told Rav Menachem Perr that he may not give electric shavers to his non-religious congregants to use instead of razors (see *Hadras Ponim Zokon*, *ibid*. This is also related in a letter written by his son, Rav Yechiel Perr, Rosh Yeshivah of Yeshivah Derech Ayson in Far Rockaway, printed in the *miluyim* to *Hadras Ponim Zokon*). Additionally, Rav Aharon Kotler's grandson, Rav Malkiel Kotler, along with the other Roshei Yeshivah of Lakewood, wrote a public letter (which was posted on the Beth Medrash Gavoha bulletin board) attesting that Rav Aharon Kotler considered electric shavers to be prohibited.

”באתי בזה לאשר מה שדברנו כשנפגשנו לפני פרוס החג אודות מכונת גילוח שזוכרני כשבאתי לפני מרן הגאון הגר”א קוטלר זצ”ל ושאלתי בפי אם אפשר להקל להשתמש במכונה הנ”ל . . . וענה לי בשום אופן לא! ושאלתי אותו אם זה חומר אומר ומהו מעיקר הדין.

בכבוד ובהוקרה כראות,
אליהו דב וכטפויגל”

ב' כ"ד ניסן ה'תשנ"ב

I hereby confirm our conversation (when we met before Yom Tov) regarding shaving machines. I recall that I asked the following question to our Rebbe, the Gaon Rav Aharon Kotler *zt”l*, “Is it permissible to use a shaving machine?” He [Rav Aharon Kotler] answered, “Under no circumstances [may one use a shaving machine]!” I asked him if it is a *chumra*. He replied, “This [the prohibition] is strictly prohibited by halachah (*mei’ikar hadin*).”

(Rav) *Eli Dov Wachtfogel*

Another American *Gadol*, Rav Yitzchok Hutner (Rosh Yeshiva of Yeshiva Chaim Berlin), attested that Rav Chaim Ozer Grodzinski (Rav of Vilna, author of *Achiezer* and *Posek HaDor* of his generation) considered the shaving machines of his time to constitute a “*sofek issur d’Oraisa*”¹⁰ (quoted in *Hadras Ponim Zokon, miluyim* to Section 2 Ch. 1, p. 715; see there for corroborating testimony from Rav Chaim Ozer’s personal barber).

10 A “*sofek issur d’Oraisa*” means that there is a doubt about a fact where a Torah prohibition applies; in such a case, halachah requires that the strict position regarding the rule be taken.

**WHICH IS MORE SEVERE,
CHILLUL SHABBOS OR SHAVING WITH AN ELECTRIC SHAVER?**

The magnitude of the halachic severity involved in the use of electric shavers is explained by Rav Moshe Sternbuch (whose letterhead states that he is a great-grandson of the Vilna Gaon and whose sefarim Moadim U'Zemanim are studied in all the Litvishe yeshivos) in a letter published in the Hadras Ponim Zokon, p. 35 (see similarly in his Teshuvos V'Hanhagos 1:459 and 5:264):

והנה רבינו החזון איש זצ"ל החמיר בדבר, ומי יבוא אחריו להקל בחשש איסור תורה להשחית פאת זקנו שעובר באיסור משחית ונשחת והיינו עשרה לאוין, וידועים דברי הר"ן ששני לאוין חמור כאיסור חילול שבת שבסקילה, והגע בעצמך אם עוברים ח"ו בעשרה איסורי לאוין שחמור כ"כ יום-יום ר"ל, ומי מעייל נפשיה לספיקא כולי האי?!

ולמעשה מי שיודע חומר עבירה ועונשו יברח ממכונה זאת, ומובטחני שאם נסביר החששות ודעת גאוני הזמן זצ"ל כולל הקדוש החפץ חיים זצ"ל, החזון איש זצ"ל, והגאון רבי אהרן קוטלר זצ"ל, מי שיש לו ריח יראת ה' טהורה יברח ולא ישתמש במכונה.

Who can dare rule leniently on a Torah question that involves transgressing the *issur d'Oraisa* of shaving the beard, for which both the one shaving and the one being shaved are equally liable, amounting to a total of ten sins (if one shaves himself)? Rabbeinu Nissim of Gerona (the Ran) writes that a sin that incorporates several prohibitions is just as severe as chillul Shabbos (which carries the capital punishment of *sekilah*). Just imagine, then, the consequences of violating ten prohibitions on a day-to-day basis! Who would want to place himself in such a position? Anyone aware of the severity of this transgression and its punishment will keep far away from these machines.

I am sure that if we will explain the problems involved, and present the opinions of the outstanding authorities of our time who ruled that shaving machines are prohibited (including the

saintly Chofetz Chaim, Chazon Ish, and Rabbi Aharon Kotler, of blessed memory), then anyone with the slightest degree of yiras Shamayim will keep far away from these machines and totally avoid their use.

Let us conclude with the response of Rav Chaim Kanievsky when he was asked whether any shaving machine can be “kosher” (published in *Hadras Ponim Zokon*, in the *miluyim* to 2:1):

החזון איש אסר בלא מכונה וכ"כ כל גדולי הדור

”החזון איש אסר כל מכונה וכ”כ כל גדולי הדור”

“The Chazon Ish prohibited every [shaving] machine. *All the Gedolim of our generation ruled similarly.*”

**BEARDS IN THE CHOFETZ CHAIM'S
YESHIVAH IN RADIN:**
*Response to the argument that students
in the Chofetz Chaim's own yeshivah
in Radin shaved their beards*

- Rav Naftoli Trop served as the Rosh Yeshivah of the Chofetz Chaim's yeshivah in Radin from 1903 until his passing in 1928. In the introduction to *Chidushei HaGranat* published in more recent editions, we find the following account¹¹: The yeshivah in Radin was founded by the Chofetz Chaim.... Most of the students in Radin (and similarly those of Navardok) did not shave their beards, due to the objection of the Chofetz Chaim to this practice.
- If *bachurim* in Radin shaved their beards in later years, it was absolutely without the consent and contrary to the position of the Chofetz Chaim, as his son wrote in his biography of the Chofetz Chaim (published in his introduction to *Michtevei Chofetz Chaim*, p. 57): Year after year, my father admonished [people] regarding shaving the beard, both orally, in writing, and in his publications. However, hardly anyone listened to him.
- The reality of the Chofetz Chaim's vehement objection to shaving is documented further in the following testimony of the Chofetz Chaim's grandson, Rav Avraham Gershon Zaks, Rosh Yeshivah of Yeshivas Chofetz Chaim in Suffern, New York. This testimony is cited by HaGaon Rav Moshe Sternbuch

¹¹ P. 8, note 21.

in *Teshuvos V'Hanhagos*, Vol. 5, sec. 264, and is quoted verbatim in *Hadras Ponim Zokon*, p. 18:

**שיטת מרן החפץ חיים - שכל אחד צריך לגדל זקנו
- עדות נכד החפץ חיים זצ"ל -**

”שיטת זקני מרן החפץ חיים זצ”ל היתה, שכל אחד צריך לגדל זקנו, כמבואר בארוכה בסוף ספרו ’נדחי ישראל’ בקונטרס ’תפארת אדם’. ובפרט הצטער אותו צדיק צער גדול והיתה לו עגמת נפש עצומה מאלו שהשתמשו במכונות גילוח [המופעלות ביד, כפי שהיו בימיו, אף שלא היו חותכות כ”כ בקירוב בשר כמו מכונות החשמל של היום], וכמו שביאר בספרו ’לקוטי הלכות’ ע”מ מכות (פ”ג בעין משפט או”ז), שסיים שם: ’שומר נפשו ירחק מזה מאד’. וכוונתו היתה לא משום חומרא בעלמא, כ”א מצד הדין, ועבור כל כלל ישראל בלי הבדל¹². ואף שלא גירש מהישיבה אלו מתלמידיו שגלחו במכונה, אמנם הצטער עליהם צער רב.

ופעמים בשנה, ביום הכיפורים ושמח”ת, ה’ דורש ע”ז ברבים בתוכחה מגולה.

כשנותנין עלי’ למי שאין לו זקן - אינו יכול לסבול

ועובדא שמוענא מאאמו”ר ז”ל [הגר”מ זאקס] - המורה עד היכן הגיעו הדברים: בסוף ימיו של החפץ חיים, היתה קשה לו מאד השמיעה, וע”כ בשעת קריאת התורה, ה’ דרכו לעמוד אצל הבימה בכדי לצאת ידי חובת קרה”ת. ועכ”ז אירע כמה פעמים, שבאמצע הקריאה הרחיק עצמו פתאום משולחן הקריאה. וכששאלו אאמו”ר ז”ל לסיבת הדבר, ענה החפץ חיים, כשנותנים עלי’ למי שאין לו זקן, אינו יכול לסבול וע”כ מונע עצמו מלשמוע קרה”ת מחמת צערו. מאז התקינו אאמו”ר ז”ל ודודי ז”ל, שבימים בהם יבוא החפץ חיים לשמוע קרה”ת, לא יקראו לעלות לתורה מגולחי זקן”

עדות הג”ר גרשון זאקס זצ”ל, (נכד החפץ חיים וממלא מקום אביו כראש ישיבת חפץ חיים), נדפס בפתחת ס’ הדרת פנים - זקן עמ’ 18.

The approach of my grandfather, the Chofetz Chaim *zt”l*, was that everyone should grow his beard, as explained at length in *Kuntres Tiferes Adam* at the conclusion of his *sefer Nidchei Yisrael*. In particular, that *tzaddik* [the Chofetz Chaim] suffered great pain and felt great anguish because of those who used shavers. This refers

(12) "זכמה פעמים שמעתי מפיו הטהור כי כל מה שכתב בחיבוריו הוא הכרח לקיים, לכל איש אשר בשם ישראל יכונה, ומעולם לא חפץ להעמיס על זולתו חסידות יתירה ומנהגים קדושים" (בנו של החפץ חיים בספרו "מכתבי חפץ חיים": "תולדות ימי חיי בקיצור" עמוד 1).

even to shavers that operate by hand, as existed in his day, which would not trim as close to the flesh as the electric razors used today. In his text *Likkutei Halachos* to Tractate *Makkos* (p. 14b, *ein mishpat*, op. cit.), he concludes, “A person who guards his soul should distance himself very far from this.” His intent was not that this is a mere stringency, but that it is required by law and is applicable to every Jew without distinction.

I heard the following story in this regard from my revered father, the *gaon* R. Menachem Yosef Zaks, son-in-law of the Chofetz Chaim and the Rosh Yeshivah of Yeshivas Chofetz Chaim in Radin, which shows to what extent the matter caused anguish to the Chofetz Chaim zt”l.

In the latter years of the Chofetz Chaim’s life, his hearing was severely compromised. Therefore, his practice was to stand next to the reader’s platform in order to fulfill his obligation to hear the Torah reading. Nevertheless, on several occasions, he suddenly moved away from the platform in the midst of the Torah reading.

When my revered father asked him the reason for his conduct, the Chofetz Chaim answered that he cannot bear the fact that an *aliyah* is being given to a person who does not have a beard. Therefore, he refrains from hearing the Torah reading, because of his anguish.

From then on, my father zt”l and my uncle zt”l ordained that on the days when the Chofetz Chaim would come to hear the reading of the Torah, an *aliyah* would not be given to a person who cut his beard.

**BEARDS IN THE LITVISH YESHIVOS
OF PRE-WAR EUROPE:**

*Why did bachurim in Litvish yeshivos
remove their beards
if the objection of the Chofetz Chaim
and other Gedolim was so adamant?*

MIRRER ROSH YESHIVAH'S TESTIMONY

As for the reason why *bachurim* in Litvish yeshivos shaved their beards, see *Visions of the Rav: Highlights from the Life and Times of Moreinu HaGaon HaRav Rav Avrohom Kalmanowitz zt"l*,¹³ where we find (Ch. 1, p. 28) Rav Kalmanowitz's testimony in this matter. Rav Kalmanowitz is quoted there as saying that the reason the *bachurim* in Slabodka removed their beards was (not for reasons of *yiras Shamayim* that should be emulated, but just the opposite—) because —

Western influences had infiltrated the Yeshivos of that time, making ... beardless faces the norm Rav Kalmanowitz therefore refused to shave, and the Roshei Yeshivah and his friends respected him for it.¹⁴

¹³ published by the Mirrer Yeshivah.

¹⁴ **Beard Removal Due to Concerns of *Ga'avah* and *Yuhara* (and *Gadlus HaAdam*)**

There are those who assert that beards were discouraged in Litvish yeshivos out of concern for *ga'avah* and *yuhara*. There are many cases in halachah where one is discouraged from adopting a stringency because it appears to be an expression of religious haughtiness (*yuhara*). Some claim that the same applies to growing a beard.

The obvious refutation to this claim is that this concern was not voiced by *Gedolei Yisrael* throughout our history. (This is evidenced by the fact that a full beard was always part of the traditional appearance of a Jew, as documented at length in *Hadras Ponim Zokon* [Part 2, Ch.

19]. Indeed, the Chofetz Chaim wrote in *Kuntres Tiferes Adam* [Ch. 1] that until his time, even in the Litvish communities, only one in a thousand men cut their beards.)

Additionally, no less an authority than the Chasam Sofer presents the Torah's position repudiating this concern.

(See: פנקס קדשו עה"ת בפי האיזינו בשנת תקי"ף לפ"ק - נעתק בס' דרשות חת"ם סופר בהערת המהדיר לדרוש לח' תמוז בדרף שד, ב, במהדורת הרב יוסף גפנלי שטערן, תרפ"ט) [ואף שהזכיר שם "השחתת הזקן בתער", פשוט שטעמו ונימוקו - הסרת ה"פאר" - שי"ך גם בהסרת הזקן ע"י סם או מכונת גילוח, שמשחיתים ע"ז ה"תפארת פניו של אדם" ממש כמו תער, ודיל בתר טעמא, וק"ל].

Here is a synopsis of the Chasam Sofer's statement:

The verse states, "שחת לו לא בני מומם" (*Devarim 32:5*). **The Chasam Sofer explains this verse as follows:**

The opening words, "Shiches lo — Destruction is his," refers to one who cuts his beard. Doing so is called "destruction."

As the Ibn Ezra explains (*Vayikra 19:27*), this is because the beard brings beauty to one's visage, and removing it destroys that beauty. Therefore, "lo banav — they are not His sons," because they are disregarding and rejecting the beauty Hashem has given them, as if they are not His sons.

The Gemara states (*Megillah 29a*) that haughtiness is viewed as a blemish. A man might therefore consider removing his beard, presuming that by doing so he will avoid haughtiness and be complete. The verse therefore continues, "mumam — their blemish." To the contrary, not only will he not become complete, he will be blemished, as there is no greater blemish than displaying that one is not the son of Hashem.

Others attribute beard removal in the Litvish yeshivos to the *Gadlus HaAdam* ideology of the Alter of Slabodka (which included emphasis that the "Majesty of Man" be reflected in one's appearance).

The Chasam Sofer's aforementioned words equally apply to and negate this approach, since this ideology is similarly antithetical to the tenet that it is the beard (not its removal) which is the "Gadlus HaAdam — Majesty of Man." (To use the terminology of Chazal, the beard is "*Hadras Ponim — the Beauty* [of one's] Appearance" [*Shabbos 152a*] — and not the opposite).

Similarly, in his *Kuntres Tiferes Adam* (Ch. 5), the Chofetz Chaim dismisses the argument that shaving improves one's appearance. [The Chofetz Chaim describes how foolish it is (and that it is an incitement of the *yetzer hora*) to think that shaving makes one more handsome. According to our Torah, the opposite is true; it is the beard that is the splendor and elegance of a man's countenance.] On the contrary, "... throughout our history, it has been a disgrace [not an enhancement!] for anyone not to have a beard. It is only in recent generations that some have started to treat this irreverently, having learned this from the non-Jews" (Rav Chaim Kanievsky in his *sefer Orchos Yosher*, Ch. 5).

Furthermore, as documented later in this chapter, the Rosh Yeshivah of the very same yeshivah of Slabodka, Rav Moshe Mordechai Epstein, opposed this approach and advocated that *bachurim* keep their beards. He used very scathing language concerning shaving the beard in the preface to his *sefer Levush Mordechai* (on *Bava Kama*).

[The concept of the beard (and not its removal) being "the majesty of man" was articulated by a protégé of the Slabodka Yeshivah, Rav Avigdor Miller (who later served as Mashgiach Ruchani of the Litvish Yeshiva Rabbi Chaim Berlin): "Now, you have to understand that *hadras ponim*, the beauty of a Jewish face, is enhanced by a beard. A beard doesn't take away the beauty of the face; on the contrary a male face is much more attractive when it has a beard. It's like a woman's hair. A woman without hair on her head, a bald-headed woman, she's not attractive. A Jew without a beard on his face is not attractive" (*Thursday Nights Questions & Answers with Rabbi Avigdor Miller*, TAPE # E-139). "A beard, you must know, is a sign of authority...you're more assertive,

you're more important ... it means men must be the leaders ... so now you know why it's worthwhile for a man to grow a beard, to let him know that he's a man ... the beard identifies him as the leader of the family" (*Ask Rabbi Miller*, Simchas Hachaim Publishing, 2019, pp.296-297).]

It is recorded that Rav Yosef Leib Bloch of Telz embraced this approach of *Gadlus HaAdam* to justify the students being beardless. However, see later in this chapter that removal of the beard was passionately rejected by Rav Eliezer Gordon, Rav Bloch's own father-in-law and predecessor as Rosh Yeshivah of Telz.

There are those who claim that Rav Simchah Zissel Ziv of Kelm (the *Alter of Kelm*) adapted this viewpoint. This impression is mistaken. Rav Simchah Zissel Ziv of Kelm was insistent that the disciples in his traditional yeshivah keep their beards. However, he maintained a separate, non-traditional yeshivah (which included secular studies) for students from families who were influenced by the *Haskalah* movement. In that yeshivah he did not require beards, so that the parents of these students would not withdraw their sons from the yeshivah. These facts were attested to by his grandson-in-law, Rav Eliyahu Eliezer Dessler, and transmitted by Rav Dessler's son-in-law, Rav Eliyahu Yehoshua Geldzahler, as recorded in *Hadras Ponim Zokon* (fourth ed., p. 709).

Moreover: The *Gadlus HaAdam* philosophy was intended as a response to the propaganda of the *maskilim* (i.e., that yeshivah students were unsophisticated boors lacking all refinement). It was intended to raise the status of Torah learning by cultivating intellectual sophistication, precision in speech and manners, and fashionable dress and grooming. In this way, the *talmidim* would begin to view themselves (and would be viewed by others) as an elite group of young leaders and the *crème* of Jewish society.

However, this approach is certainly not relevant in our present-day society. "Our circumstances are very different ... stylish dress will not attract the masses of non-observant Jews, and whereas Eastern European styles were set by aristocrats, today's trend-setters tend to be pop-culture celebrities whose styles are hardly models for *bnei Torah* to emulate. Since fashionably dressed yeshivah students are unlikely to influence the non-observant (and interestingly, many potential *baalei teshuvah* are particularly attracted to Jews who eschew modern dress), the trend has moved in the opposite direction, using clothing to help maintain a separate Charedi group identity" (Rabbi Yisroel Miller, *In Search of Torah Wisdom: Questions You Forgot to Ask Your Rebbi*, Mosaica Press, 2012, pp. 88–91).

The Chazon Ish expressed his rejection of the concept that beard removal should be encouraged based on *ga'avah* or *yuhara* or *gadlus HaAdam*:

ראה ספר התולדות של חזון איש (פאר הדור עמ' ר"ג): "פגישה ... בין אחד מגדולי בעלי המוסר, המשגיח המפורסם של ישיבת מיר, רבי ירוחם זצ"ל.. התנהגותם הכללית של בחורי ישיבת ליטא .. שמספרים את זקנם .. והחזון איש הגיב על כך, שאין כל תשובה ממשית .. וכל התירוצים והאמתלאות שמשיבים עליהם אינם אלא ישוב דוחק ואין להם על מה שיסמוכו." ובס' קובץ אגרות החזון איש ח"א ס' קצה (בענין מכונת גילוח): "ואף שפשטה המחלה גם בין התורנים [=הבני תורה] יחיו, לא נשתנה הדבר בשביל זה, ולכן נפשי סולדת בענין זה," עכ"ל מרן החזון איש שם.

The famous *Mashgiach* of Yeshivas Mir, Rav Yerucham Levovitz zt'l, once met with the Chazon Ish. Their discussion turned to the question of why the *bachurim* in Litvishe yeshivas shaved their beards. The Chazon Ish replied that no substantive justification exists for doing so, and all the excuses given for this conduct are faulty and have no reliable basis (*Pe'er HaDor*, p. 250). Similarly, the Chazon Ish wrote in a letter (*Kovetz Igras* I:198): Although this sickness has even spread among *bnei Torah*, the matter has not changed as a result, and my soul seethes from this.

I conclude this discussion with the following statement from the late *Gadol HaDor*, Rav Aharon Yehudah Leib Shteinman:

ונגד הטענה שיש אומרים דהוי כ"יוהרא" שמחשיב את עצמו כמושלם... אמר רבינו בהזדמנות "דבכל זאת עדין שיגדל זקן וזה שומר קצת על האדם ברוחניות" (פרי חיים ממרן הרב שטיינמן, שופר ארגון להפצת יהדות, צוות שופר גנוי המלך, כו תמוז תשעב).

THE CHAZON ISH'S TESTIMONY

The genesis of beard removal amongst Litvish *bnei Torah* was confirmed by the Chazon Ish, a Litvish *gaon* respected by all as a *Gadol HaDor*, with these words:

ובקובץ אגרות ממרן החזו"א (ח"א סי' קצ"ז) ע"ד הסם אם אינו סם המות אינו גם סם חיים ומאד קשה עלי הדבר שאינו ממדת הצניעות ואין זה לבוש ישראל דק למדו מהגויים בגולה, ושוללים בזה קדושה, ושם (סי' קצ"ח) כתב מעולם אין דעתי נוחה מגילוח זקן כעין תער בהיותי מורגל באיסורו מדור הקודם והי' הדבר חמור מאד כמו גילוי ראש בחוצות והי' הדבר נחשב כשינוי מלבושיהם לבוש הישראלי ואף שפשטה המחלה גם בין התורנים יחיו לא נשתנה הדבר בשביל זה ולכן נפשי סולדת בענין זה, ואמר מרן ז"ל שכשנכנס אליו אדם שמוריד זקנו... נהי' לו כ"כ לא טוב עד שעומד לו להקיא... והשי"ת יזכנו ללכת בצורת ישראל כרצון התורה. (הגר"ח קניבסקי זצ"ל בספרו "ארחות ישר" סי' ה')

If it is not a *sam hamoves* [deadly poison], it is certainly not a *sam hachayim* [life-giving potion]. This matter is very difficult for me to bear, as it runs contrary to the [Jewish] quality of modesty and it is not the Jewish style of dress. Instead, [the Jews] have learned it from the non-Jews during their exile, thereby negating holiness (Kovetz Igras, Vol. 1, #197, regarding *sam*, depilatory cream).

Although this sickness has spread even among Torah scholars, may they be well, the issue has not changed as a result, and therefore my soul burns with rage because of this practice... (Kovetz Igras, Vol. 1, #198, concerning removing the beard with depilatory cream or close-cutting scissors).

[The Chazon Ish] once said that when someone who removes his beard ... comes in to see him, he feels so sick

Some claim that growing a beard demonstrates arrogance (*yuhara*), as if he thinks he is perfect.

"It is still better to grow a beard," Maran HaRav Shteinman once commented. "This will protect a person spiritually to a certain extent."

[For further study regarding this issue, please see *Hadras Ponim Zokon*, Part 2, Ch. 19.]

that he almost vomits (Rav Chaim Kanievsky in his *sefer Orchos Yosher*, Ch. 5).

POSITION OF THE SLABODKA ROSH YESHIVAH

RAV MOSHE MORDECHAI EPSTEIN

When the *bachurim* in Slabodka started shaving, the Rosh Yeshivah, Rav Moshe Mordechai Epstein (author of *Levush Mordechai*), wanted them to keep their beards, but *the bachurim did not listen to him*.¹⁵ Furthermore, the Slabodka Rosh Yeshivah wrote very sharply:

”... מזה יתבונן כל איש מישראל לחוס על בניו רק כשהולכים בדרכי ה', אשר הם דומים בצבעם וצביונם אל יולדיהם. שומרי שבת ומגדלי זקן. אך לא לאלה שאינם דומים כלל בצביונם לבית ישראל. כי רחוקו והלבישו צורה אחרת מחללי שבת ובוזי קודש. אלה לא יחשוב לבניו... אם הבנים הסירו מעליהם הצלם הקדוש הזה, יעשה אכזרי עליהם כעורב כי בנים כחשים המה” (”פתיחה” לספרו ”לבוש מרדכי”, ע”מ ב”ק, ווארשא, תרס”א).

”שמעתי שהגאון ר' משה מרדכי [עפשטיין] ז”ל רצה שיגדלו זקן, והבחורים לא רצו מפני שהיו באים בשנים. ואחרי השחיטות בשנת תרפ”ט כשבאו לירושלים רעשה העיר...” (שו”ת פאת שדך, להג”ר שמואל דוד הכהן מונק, ירות”ו, תשל”ה, סי’ קיא).

Every Jew should reflect on this [that a raven forsakes its children since they do not resemble it]. He should have mercy on his children only when they walk in the path of Hashem, through which they are similar in their appearance to their parents, keeping Shabbos and growing a beard. However, [he should] not [display mercy] to those who are not at all similar in their appearance to the Jewish people, for they have become distant and have garbed themselves in a different style, desecrating Shabbos and disdaining the

¹⁵ As recorded in *Shaalos U'Teshuvos Pe'as Sodcha*, sec. 101.

sacred.... Their appearance is not similar to that of the Jewish people, for they have removed the *tzelem Elokim* [Divine image, a reference to the beard] from themselves (Introduction to *Levush Mordechai* on *Bava Kamma*).

POSITION OF THE TELSHE ROSH YESHIVAH

RAV ELIEZER GORDON

(AND OTHER GEDOLIM)

Regarding the Telz (Telshe) Yeshivah, it is recorded as follows:

”וכשנתפשט נגע תספורת הזקן בין תלמידי הישיבות אחז הגאון הידוע ר' אליעזר זצ"ל גורדון [ר"י טלז] באמצעים היותר חזקים, וכשראה שעומדים במרדם הרעיש את גאוני הזמן, הישיש הרי"ד פרידמאן והישיש ר' אל' חיים מייזל ואת הגאונים האדירים ר' חיים הלוי [סולובייצ'ק] ואת ר' חיים עוזר [גרוזדינסקי] זכר צדיקים לברכה, ודרש להטיל איסור על הרבנים לתת להם סמיכות חכמים, ועל השובי"ם מללמדם אומנות הזביחה, ועל קהלות הקדש שלא לתת להם שום משרה של קדש" (קובץ "יגדיל תורה" נ.י., סיון-תמוז תשמ"ג, סס"א; "אגרות-קודש אדמו"ר מוהרי"צ נ"ע" ח"ו ע' שלה-שלו).

When the disease of cutting the beard spread among students of the [Litvish] yeshivos, the well-known *gaon*, R. Eliezer Gordon [Rav and Rosh Yeshivah of Telz], of blessed memory, adopted the most stringent measures [to stop it]. When he saw that they were persisting in their defiance, he mobilized the *geonim* of that time — the venerable R. Y. Dovid Friedman [Rav of Pinsk-Karlin], the venerable R. Eliyahu Chaim Meisel [Rav of Lodz, Poland], and the mighty *geonim* R. Chaim HaLevi [Soloveitchik, Rav of Brisk], and R. Chaim Ozer [Grodzinski, Rav of Vilna], of blessed memory. He demanded that they place a prohibition on Rabbonim against granting *semichah* [to students who cut their beards], on *shochtim* against teaching them the skill of *shechitah*, and

on Jewish communities against employing them in any religious position (*Kovetz Yagdil Torah* 7:5).

TESTIMONY OF RAV AHARON KOTLER

The father of the today's Litvish yeshivah and Kollel world was Rav Aharon Kotler, who stated:

"בחור מן הישיבה שגידל זָקָן, שטח לפניו [היינו לפני רבינו הגר"א קוטלר זצ"ל] באחד הימים את עגמת נפשו, באשר הוריו מתנגדים לכך בצורה נחרצת, ודורשים ממנו שיגלח את שערות זקנו. אמר לו רבינו: לגדל הזקן הוא מלבוש יהודי, כה נהגו אבותינו ואבות אבותינו. ומכיון שמדובר ב"אל תיטוש תורת אמך" אינך מחויב לציית להם"

(ספר "אש התורה" מאת הרב אהרן סורסקי ח"ב ע' רסה, בשם אחד מוותיקי תלמידי הגר"א קוטלר זצ"ל בליקווד, ת"ח מופלג ומרביץ תורה)

Growing a beard is a *malbush Yehudi*, the traditional appearance of a Jew and the way our fathers and forefathers all conducted themselves. Hence, the beard falls under the halachic mandate to uphold the traditional practices of our people ("Do not abandon the Torah of your mother" [see *Pesachim* 50b].)

[Rav Aharon concluded that therefore a *bachur* is not required to obey his parents who insist that he remove his beard.] (Quoted in the second volume of the *sefer Aish HaTorah*, p. 265, an authoritative biography of Rav Aharon Kotler authored by Rav Aharon Sorosky, acclaimed biographer of many Gedolim.)

RAV CHAIM KANIEVSKY'S TESTIMONY

Similarly, Rav Chaim Kanievsky, the universally respected non-Chassidic *Gadol HaDor* of our time, attested in his *sefer Orchos Yosher* (Ch. 5):

ובכל הדורות הי' זה בזיון גדול מי שלא הי' לו זקן ורק בדורות האחרונים התחילו
לזלזל בזה כי למדו מהגוים.

Throughout our history, it has been a **disgrace** for anyone not to have a beard. It is only in recent generations that some have started to treat this irreverently, having **learned this from the non-Jews....**

THE REACTION OF THE CHAZON ISH AND RAV KOOK TO THE 1929 CHEVRON MASSACRE

The vehement opposition to beard removal (by any method) by Litvishe *Gedolei Yisrael* as being categorically antithetical to the divine will is powerfully and poignantly demonstrated by the reactions to the 1929 Chevron massacre by the Chazon Ish (as confirmed by his nephew, Maran Rav Chaim Kanievsky) and by Rav Avrohom Yitzchok HaKohen Kook (as attested to by his son and successor, Rav Tzvi Yehuda Kook). Both frighteningly suggested that this horrific mass murder may be attributable to the fact that the students of the Chevron branch of the Slabodka yeshivah removed their beards.¹⁶

16

דברי מרן החזון איש ע"ד סיבת הפרעות ל"ע
בעיה"ק חברון
ביום המר י"ח מנחם אב בשנת תרפ"ט

ביום יט אלול תשע"ז כתבתי למרן שר התורה הגרשי"ח קניבסקי זצ"ל בזה"ל:

"א"א זקני ע"ה נולד וגדל בפונובז שבליטא. הוא ביקר בפונובז בשנת תרצ"ד בערך בליווי אדוני אבי ע"ה וסידר סרט מקצועי

TESTIMONY OF RAV SHTEINMAN

Let us conclude this discussion regarding the shaving practice in Litvishe yeshivos with the one-line response to this issue articulated by no less an authority than the late *Gadol HaDor* of the non-Chassidic, Litvish world, Rav Aharon Leib Shteinman. Following is Rav Shteinman's response to the "argument" that the students of the Litvish yeshivos of yesteryear used to shave their beards:

ואומר רבינו: "כי מה שנהגו פעם בישיבות לגלח, כי לא היה ידוע האיסור" (פרי חיים ממרון הרב שטיינמן, שופר ארגון להפצת יהדות, צוות שופר גנזי המלך, כו תמוז תשע"ב)

The reason it was once common for yeshivah *bachurim* to shave is because the *issur* involved was not widely known.

של ישיבת פונובז הק', שהראה את הגה"צ הרב מפונובז זצ"ל בהגדת שיעור לפני תלמידיו, חברי ההנהלה הי"ד, בן הישיבה וכו'. במשך השנים, זקני ואבי ע"ה קיימו יחסים עם הגה"צ הרב מפונובז ובנו נשיא הישיבה הק' הרב אברהם כהנמן ז"ל. כשעבדתי על הוצאת הספר "הדרת פנים זקן", סיפר לי הרב אברהם כהנמן ז"ל ששמעו מפי הרב גריינמן זצ"ל כי כאשר היו הפרעות ל"ע בעיה"ק חברון בשנת תרפ"ט התבטא מרן החזון איש זצ"ל שסיבת הדבר נעוצה בעובדה שהתלמידים שבאו אז מחו"ל ללמוד בישיבת כנסת ישראל אשר בחברון היו מגלחים זקנם. נא לאשר אם חו"ד זו של החזון איש היה ידוע למרן שליט"א או למישהו אחר, ואם כדאי לפרסם הדברים."

זו"ל תשובתו של מרן הגרשי"ח קניבסקי זצ"ל:

 "נכון"

לאחר זמן הגיע לידי קונטרס מגן ומושיע ("דברים שנאמרו מפכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א מפיסבבורג בדבר חשיבות גידול זקן ופיאות" - שנת תשמ"ג) ושם בעמ' ח:

"ועדיין צריכים אנו להודיע בשער בת רבים מה שראיתי בשם גאון ישראל ה"חזון איש" זי"ע שבדבריו נתנוצצה רוח הקודש, שכאשר היו הפרעות בארה"ק ל"ע בשנת תרפ"ט ונהרגו אז כמעט כל בני ישיבה ידועה הי"ד התבטא ואמר שסיבת הדבר נעוצה בעובדה שהתלמידים שבאו מחו"ל ללמוד בישיבה היא היו מגלחים זקנם עכדה"ק. והרי הדברים נוקבים ויורדים עד התהום מזעזעים ומחרידים את הלבבות."

דברי הגאון הראי"ה קוק ע"ד סיבת הפרעות ל"ע

בעיה"ק חברון

ביום המר י"ח מנחם אב בשנת תרפ"ט

כתוב בספר נפש הראי"ה לשלושה באלול (לקיטת אמרים מעשים והנהגות אודות הראי"ה קוק שנאמרו בימי הזיכרון הראשונים לפטירתו ולוקטו לספר ע"י בנו הרצי"ה) בסימן קן, עמ' 64 (במהדורת תשע"ג):

"התנגד מאוד לגילוח הזקן, גם באופן המותר, ולגידול בלורית, והעיר על זה לבני הישיבה שבאו מחו"ל. וכשנעשו הפרעות בשנת תרפ"ט ונהרגו הקדושים משיבת חברון, בכה ואמר - שמא מפני שגילוחו הזקנים וגידולו שערם". ושם בהערה 126:

"פיסקא זו נוספה בידי מרן הרב צבי יהודה [קוק] זצ"ל במהדורה זו."

ועד"ז בס' אוצרות הראי"ה כרך שביעי עמ' 542:

"בהפרעות (בשנת תרפ"ט) בחברון מצאתי ביום ראשון יושב ובוכה והבליט מפיו שמא מפני שהכניסו תלבושת והנהגה חדשה בארץ (היה מתנגד לגלוח הזקן (כמוכן במכונה או בסם) ובלורית ואולי גם בגדים קצרים, ובישיבה העיר כ"פ ע"ז (אבל קשה היה לשנות ההרגלים שבו"ל)". [מרשימת תלמידו המובהק הגאון רבי יצחק אריאלי זצ"ל בעל עינים למשפט].

*[It is important to note and emphasize that this entire discussion regarding the practice of the Litvish bachurim in pre-war Europe **has no relevance nor is it comparable** to the way most frum people shave today — namely, using an electric shaver (which was not available in pre-war Europe, and) which, in the words of Rav Chaim Kanievsky (cited above), has been prohibited by “all the Gedolei HaDor.”]*

*For further elucidation, source references, and documentation regarding all the above, please see the well-known Hebrew encyclopedic sefer regarding the growth and cutting of the beard in halachah under the title **Hadras Ponim Zokon** (1,227 pages in the fourth, expanded edition). See also **Authoritative Responses to Common Misconceptions** (corrective responses to recent broadcasts and publications discussing beards and shaving in halachah). Both works are available through Amazon.*

“A BEARD IS NOT A *MIDDAS CHASSIDUS* — IT IS AN *IKAR!*”

Rabbi Dov Yaffe, mashgiach of Yeshivas Knesses Chizkiyahu, relates:

I once asked the Chazon Ish if I should adopt a practice termed *middas chassidus* — not required by law but adhered to by the pious — if it will aggravate my parents.

“To which *middas chassidus* are you referring?” he asked.

“Growing a beard,” I replied.

“Growing a beard is not a *middas chassidus*,” he responded. “It is an *ikar*, a mainstream concept in Judaism. The definition of a *middas chassidus* is a conduct Torah demands only from select individuals of singular piety. A Torah path that everyone must follow, by contrast, is an *ikar*.”

“Why must your parents be pained by your decision?” he then added. “On the contrary, they should be happy!”

Indeed, when I arrived home and my parents saw that I had begun to grow a beard, they were happy with my decision.

Maaseh Ish, Vol. 3, p. 27

**IS A BEARDLESS KOHEN PERMITTED
TO SERVE IN THE BEIS HAMIKDASH?**

Daas Torah from

Maran Rav Chaim Kanievsky

The following was published on page 69 of

Rav Chaim Kanievsky's "Haggadah Shel Pesach Toras Chaim"

(translation adapted from ArtScroll's

"Rav Chaim Kanievsky on Chumash," Bereishis, page 318, and Shemos, page 329):

A young man from Lakewood once came and presented the following question to Maran Rav Chaim Kanievsky:

"A relative of mine is suffering from acute renal failure," he said, "and desperately needs a kidney transplant. My whole family were tested and I am the only one who is a match. I am ready to undergo surgery to give him a kidney, but one thing is troubling me: I am a *Kohen*. When the *Beis HaMikdash* will speedily be rebuilt, I am afraid that donating a kidney will make me a *baal mum*, a 'blemished' person who may not perform the *Avodah* (the Temple service)."

Rav Chaim Kanievsky answered him sharply, "A missing internal organ does not render one a *baal mum*. Not only are you allowed to donate your kidney without worrying about becoming disqualified to do the *Avodah*, it is a great mitzvah for you to save your relative's life, and that would preclude other considerations!"

Chastened, the young man got up to leave. Before he left the room, however, Rav Chaim called after him, "You are in any case not qualified to perform the *Avodah*."

The *Kohen* turned back to Rav Chaim in confusion. What had he done wrong, what *pesul* had Rav Chaim seen in him?

"The Ramban (*Devarim* 14:1) rules that a *Kohen* who does not have a beard is disqualified from the *Avodah*. You shave your beard, so you cannot serve...."

[Rav Chaim Kanievsky exhorted similarly to other Kohanim.]

**THE HUNGARIAN POSKIM ALSO SUPPORTED
THE TZEMACH TZEDEK'S POSITION
REGARDING SHAVING THE BEARD**

The holy Rebbe of Munkatch and author of *Shaalos U'Teshuvos Minchas Elozor* wrote the following impassioned response to a Rav who penned a rejection of the Tzemach Tzedek's position regarding shaving the beard:

הרבה גדולים והפוסקים שסברו הפי' דבמספריים פטור אבל אסור...ואחרון חביב הגאון מליבאוויטש זצ"ל בשו"ת צמח צדק חיו"ד סי' צ"ג האריך העמיק והרחיב לבאר איסור גילוח הזקן במספרים מדינא ע"ש...ומ"ש הכותבים המשיגים ... ע"ד הצמח צדק (החדשות) וכ' שבדאי אינו לדינא ... הנה מה אעשה כי לא ידע עם מי הוא מדבר שהוא הצ"צ להגה"צ מליבאוויטש זצ"ל קרוב לדורנו (שר התורה רבן של ישראל, נכדו ותלמידו של הגה"ק הרב בעל התניא זצ"ל) ... וגם בגוף הדבר מגשש (המשיג) כעור בצהרים נגד מאור השמש דברי הצ"צ הנז' ... ולא ראה כלל התשו' סי' צ"ג בצ"צ הנז' המחזקת שמונה דפים גדולים ומלאים על כל גדותיהם בעומק ההלכה באיסור תספורת הזקן עיי"ש... מ"ש המשיג האחרון בדבריו נגד הצ"צ להגה"ק מליבאוויטש זצ"ל ... הנה אחזתני רעדה כי חרף דא"ח ואת גאון ישראל וקדושו רבשכבה"ג זצ"ל בדברי חדודין וליצנות וצריך להתפלש באפר ולבקש מחילה וכולי האי ואולי... ונחתום במעשי הצדיקים אשר שמענו וידעו כי הגה"ק בעל צ"צ זצ"ל מסר נפשו על הדבר הזה בבית הקיסר ניקלאי הראשון (שו"ת מנחת אלעזר ח"ב סימן מח).

Many *Gedolim* and *Poskim* are of the opinion that [cutting the beard] with scissors...is prohibited.... The latest such authority (and the most cherished) is the *gaon* of Lubavitch, zt"l, in *Shaalos U'Teshuvos Tzemach Tzedek* (*Yoreh Deah*, sec. 93), where he explains at length and with great profundity the halachic prohibition of cutting the beard with scissors.... Concerning those who dispute

the halachic position of the Tzemach Tzedek by maintaining that surely it was not meant as a halachic ruling.... What can I do if he does not realize who is the one stating this — the *Tzemach Tzedek* authored by the holy *gaon* of Lubavitch, zt”l, who was close to our generation (prince of the Torah, Torah leader of the Jewish people, grandson and disciple of the holy *gaon*, the Rav, author of the Tanya, zt”l)? ... Moreover, in the actual subject itself, [the disputant] is groping like a blind man at noon against the bright luminary of the sun — the words of the Tzemach Tzedek... He has certainly not seen *teshuvah* sec. 93 in the above-mentioned *Tzemach Tzedek*, which stretches over eight large folio pages overflowing with halachic depth concerning the prohibition of cutting the beard — look it up there.... The last disputant, with his words against the Tzemach Tzedek authored by the holy *gaon* of Lubavitch, zt”l.... Trembling took hold of me that he has reviled the words of the Living G-d and the *gaon*, the pride and saint of the Jewish people, leader of all Jews in the Diaspora, zt”l.... [The disputant] ought to grovel in the dust and beg for forgiveness, and then, after doing all that, perhaps [he will be forgiven].... Let us conclude with historical accounts of the righteous that we have heard and know, that the holy *gaon*, author of the *Tzemach Tzedek*, was ready to give up his life for this matter [maintaining a full beard] at the palace of Czar Nicholas I.... (*Shaalos U'Teshuvos Minchas Elozor*, Vol. 2, sec. 48).

**THE SEPHARDIC POSKIM ALSO SUPPORTED
THE TZEMACH TZEDEK'S POSITION
REGARDING SHAVING THE BEARD**

The illustrious Sephardic *gaon* and *posek*, Rav Chaim Chizkiya Medini, author of the halachic encyclopedia *Sdei Chemed*, responded as follows to a Rav who questioned the reliability of the ruling of the Tzemach Tzedek regarding cutting the beard. It should be noted that the *Sdei Chemed* was a Sephardi who normally ruled according to the Mechaber in *Shulchan Aruch*. He surveyed and compiled the literature of the *Poskim* concerning this issue, and he was certainly qualified to know whether the majority agreed or disagreed with the Tzemach Tzedek. Yet, in his rabbinic encyclopedia, *Sdei Chemed*, he wrote:

..אומר אני שאם ה' למראה עיניו כל מה שהאריך הגאון צמח צדק בתשובה הנ"ל ה' חוזר בו מסברתו וה' אוסר אף במספריים שלא כעין תער . . אין להורות צד היתר בזמן הזה ..

ואחד הרואה ואחד השומע כשופר ירים קולו להוכיח על זה ולא יתיאש לומר כבר פשטה המספחת ולא יתנו אזן קשבת חלילה לומר כן וישראל קדושים אם יוכיחום יקבלו באהבה ואפילו אם רק נפש אחת מישראל נוכל להצילו מרדת שחת הרי לנו כאילו נקיים עולם מלא ומעיד אני עלי שאחד מחכמי דורנו יצ"ו זה דרכו כל הימים להוכיח על זה במתק שפתים ורבים השיב מעון זה ה' יזכנו לזכות את הרבים לעשות נחת רוח ליוצרנו יתברך שמו" (שדי חמד, כללים, מע' הלמ"ד, כלל קטז).

If [the authority who ruled leniently] had seen the lengthy exposition of the Tzemach Tzedek in the abovementioned responsum, he would have retracted his opinion regarding this issue and would have ruled that

even [trimming the beard with] scissors that are not close-cutting is forbidden....

One who sees or hears of [Jews cutting their beards] should raise his voice in rebuke like a shofar. He should not hesitate, despairing that his reprimand will not be heeded, because the disease of this transgression is widespread. Heaven forbid to say this! The Jews are holy; if they are rebuked, they will accept it with love. Even if he can save one Jewish soul from this sinful practice, it is considered as if he has saved an entire world. I attest to the fact that one of the great rabbis of our generation speaks unceasingly [about this matter], tastefully rebuking [others]. He has turned many away from [this] sin. May G-d enable us to bring merit to people at large and generate favor for our Creator (*Sdei Chemed, klalim, lamed*, sec. 116).

[For many additional quotations from Sephardic sages, see *The Beard in Jewish Law* (Ktav Publishing, 2010; 2018) Addendum V: The Rulings of Sephardic Rabbinic Authorities Regarding Grooming the Beard.]

ADDENDUM

ע"ד סמכות שיטת ה"אגרות משה" זצ"ל בענין מכונות גילוח

מכתב תשובה זו ה' למראה עיניו של
מרן הגאון רבי חיים קניבסקי זצ"ל
וזה לשון תגובתו:

יפה כתיבת

"יפה כתיבת"

Rabbi Moshe Wiener
3001 West 37th Street
Brooklyn, NY 11224-1479

משה ניסן ווינער
מח"ס: • הדרת פנים זקן
• כבודה בת מלך

בס"ד. יום ראשון לסדר "והייתם נקיים מה' ומישראל", תש"ע
בתגובה על הופעת הס' "תספורת הזקן במספריים וסם" (ניו יארק, ה'תש"ע), קבלתי
מכתב "כרטיס" (בהעלם שם מחברו) בזה"ל:

"בס"ד. כבוד הרב ווינער נ"י, למה אתה משמיט כסדר דעתו של פוסק
הדור הגר"מ פיינשטיין זצ"ל שהתיר. האם אין בזה עיוות."

והנה במענה על דבריו [למען היות נקיים מה' ומישראל, ולזכות את הרבים]:

(א) "דיו לעבד שיהא כרבו" (ע"פ ברכות נח, ב). והלא הגר"מ פיינשטיין זצ"ל עצמו לא
העלה ההיתר שלו על הכתב **ובדוקא**, וטעמו ונימוקו עמו. וכמו שהעיד הרב מיכל זלמן
שורקין שליט"א בספרו מגד גבעות עולם, עמ' צו: "שמה שהגר"מ [פיינשטיין] זצ"ל לא
רצה לכתוב תשובה באגרות משה להתיר את השימוש במכונת גילוח, הוא מטעם שה'

סובר שהגם שאין כאן לאו של השחתה, מ"מ צורת היהודי הוא רק בזקן!" ומה אכן נעני אבתרי?

ב) בספר הנזכר ("תספורת הזקן במספריים וסם") לא השמיט דעת הגר"מ פיינשטיין זצ"ל. ואדרבה, האריך בעמ' 6 להביא דברי גדולי דורנו (כולל הגאון ה"סטייפלער" זצ"ל, הגאון בעל שו"ת באר משה זצ"ל, ולבח"ל - הגרי"ש אלישיב [שליט"א], הגאון בעל שו"ת שבט הלוי [שליט"א], הגר"מ שטרנבוך שליט"א ועוד) אודות "דעת גדול אחד להתיר". ורק היות שיש מהנ"ל שהביעו דעתם בחריפות וכו' נגד ההיתר שאומרים בשם הגר"מ פיינשטיין זצ"ל - הנה "כבוד וכו' הסתר דבר" (ע"פ משלי כה, ב), ולכן שמו של הגר"מ פיינשטיין זצ"ל לא נזכר בפירוש בספר הנ"ל. [ויש להעיר שגם גדולי הרבנים הנ"ל לא הזכירו דעת הגר"מ פיינשטיין זצ"ל בזה בספריהם (חוץ מהגר"מ שטרנבוך שליט"א) - כ"א רק במכתבים וכו'].

ג) לא עלינו תלונותיכם, כ"א על כל גדולי הפוסקים שהאריכו בספריהם אודות דין מכוונות גילוח - ולא מצאו לנכון להזכיר שיטתו להקל של הגר"מ פיינשטיין זצ"ל (אולי מטעם שההיתר שאומרים בשמו - הוא בעצמו לא כתבו בכתב בתשובותיו בשו"ת אגרות משה, וכו"ל). וכן מצינו בשו"ת מנחת יצחק (ח"ד סקי"ג סקכ"ה) שכתב "וחזיתי בספרים של גדולי האחרונים בתקוה למצוא סמך למנהג העולם להקל, אבל לא רק **שלא מצאתי היתר**, אלא כתבו בפירוש להחמיר" - ולא הזכיר כלל דעתו הידוע של הגר"מ פיינשטיין זצ"ל. וכן בשו"ת שבט הלוי (ח"י חיו"ד סקל"ו, ובעוד כו"כ מתשובותיו) העיד שכתבו "כו"כ גדולי הדורות **באין חולק** שזה תער ממש" - ושיטת הגר"מ פיינשטיין זצ"ל לא הזכיר כלל. וגם בתשובתו של הגרי"ש אלישיב [שליט"א] בנדו"ד (קובץ תשובות סל"ב) לא נזכר שיש שיטת הגר"מ פיינשטיין זצ"ל המיקל בנדון. גם הגר"ח קניבסקי [שליט"א] שהאריך נגד גילוח הזקן במספריים, בסם ובמכוונות גילוח בספרו אורחות יושר ס"ה - ולא הזכיר בשם הגר"מ פיינשטיין זצ"ל להקל. ואדרבה - במכתבו הנדפס בס' הנ"ל (עמ' 4) כתב הגר"ח קניבסקי [שליט"א] "החזון איש אסר כל מכוונה **וכ"כ כל גדולי הדור**" - ולא מצא לנכון להזכיר שיש יוצא מהכלל בשם הגר"מ פיינשטיין זצ"ל. וכן בפסק דין (מחודש ניסן, תשס"ח) שחתמו עליו גדולי דורנו [שליט"א] (כולל הגרי"ש אלישיב, הגרא"ל שטיינמן, הגר"ש הלוי ואזנר, הגרמ"י לפקוביץ, הגר"נ קרליץ, הגר"ח קניבסקי, הגר"ש אויערבאך, הגר"ד נתן צבי פינקל ועוד יותר מעשרים ראשי ישיבות) אודות "פירצת מכוונות הגילוח, אשר **אסרוהו רבותינו גדולי הדור**" - ולא הזכירו דעת הגר"מ פיינשטיין זצ"ל כלל.

[ויש להעיר גם מתשובת הגאון רבי יעקב קמנצקי זצ"ל (שבודאי הי' ידוע לו שיטת הגר"מ פיינשטיין זצ"ל בנדון) בספרו אמת ליעקב (על ד"ח שו"ע - יו"ד סקפ"א ס"י - התשובה נכתבה לא' מנכדיו שליט"א): "ע"ד המכוונה גילוח, אין זו חומרא בעלמא. . **ובאמת לא אדע אם גדולי אמריקא התירו להדיא**, ויתכן ששתקו מפני שלא שאלום, והיו כמעלימים בידעם שלא יתקבלו דבריהם".]

ונסיים מענינא דיומא שי"ל שמבואר בחז"ל שכבר בזמן חורבן בית מקדשנו מסרו נפשם ע"ז, עי' יפה ענף לאיכ"ר ה, ה: "אולי גזר כי יגלחו שערם ולא ימצאו להם פאת ראש וזקן והמה לא שמעו בקולו והקשו עורף ולז"א על צוארנו נרדפנו". [ולא הסירו זקנם ע"י מספריים כעין תער או ע"י סם].

בכבוד ובהוקרה,

משה ניסן ווינער

נב. בכללות ענין הסתמכות על גדול הדור המיקל לעומת רוב פוסקים המחמירים, יש להעיר מדברי הגאון רבי ישראל סאלאנטער זצ"ל (בהקדמת ס' אור היום בענין בין השמשות - ווילנא, תרס"א), שאפילו את"ל שיש לאחוז כשיטת גדול הדור המיקל "נגד כל הפוסקים האחרים לפי שהוא ראוי לדחות את כולם" (ע"ש שכוונתו על שיטת הגר"א בענין בין השמשות), הנה מ"מ - "מי שאוחז את קולותיו מחוייב לאחוז [גם] את חומרותיו". [ועי' אג"מ או"ח ח"ב סימן ס שאין לנהוג כמו הגר"א כשהוא נגד רוב הראשונים אלא מי שנוהג כמותו בכל דבר].

הוספה לאחר זמן: לאחרונה י"ל שו"ת שבט הלוי חי"א ושם בחי"ד ס' קצח: "בענין מכוונת גילוח . . . הנה מוסכם בפי כל גאוני עולם מאז . . . אין בינו לבין תער הנקרא תער ולא כלום . . . וגם הגאון איגרות משה שרצה להקל במכונה דעכשיו . . . המציא סברא . . . וסברא זו אינה נכונה ולא נתקבלה". "וכן לא קבלוהו הרבה גדולי עולם ... וכן שמעתי בעצמי מהגאון ר' שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל שתמה מאוד על שהוצע הצד הזה" (הרה"ג ר' פסח אליהו פאלק, מח"ס שו"ת מחזה אליהו, בקובץ "עם התורה" מהדורא ה' חוברת ט' תשע"ח - י"ל ע"י צעירי אגודת ישראל ארה"ב). ועד"ז כתב בשו"ת תשובות והנהגות ח"ה סרס"ד: "בשם הגרמ"פ זצ"ל. גוף הסברא להתיר אינה מוכרחת וקשה להקל באיסור תורה. ונראה למעשה, שאין להתגלח במכונה, שראוי לחשוש בחשש דאורייתא על עשרה לאוין."

INDEX

- Aish HaTorah*, p. 265, 36
- aliyah*, not given to one who cut his beard, 29
- Alter of Kelm, 32
- Alter of Slabodka
- Gadlus HaAdam* ideology, 31
- Amudei Arazim*, 13
- Ask Rabbi Miller*, pp. 296-287, 32
- Auerbach, Rabbi Shlomo Zalman, 4, 22
- adheres to position of Tzemach Tzedek, 17
- Auerbach, Rav Shmuel, 20
- Authoritative Responses to Common Misconceptions*, 22, 39
- beard
- and peyos act as a shield against evil company, 17
- cutting, *Sefer HaMitzvos HaKotzer* (Prohibition 177), 15
- growing is an *ikar* concept, 40
- growing, benefits of, 8
- litmus test of *yiras Shamayim*, 11
- malbush Yehudi*, 36
- removal antithetical to Divine Will, 37
- trimming
- even with scissors prohibited, 5, 7
- negative results of, 8
- rebellion against Hashem, 10
- severity of transgression, 9, 11
- Beard in Jewish Law, The re* quotations from Sephardic sages
- Addendum V. The Rulings of Sephardic Rabbinic Authorities Regarding Grooming the Beard, 45
- Beis Yosef, Yoreh Deah*, sec. 182, 15
- Bloch, Rav Yosef Leib of Telz, 32
- Chasam Sofer
- repudiates concerns of *ga'avah* and *yuhura*, 31
- Chazon Ish, 21, 26
- beard removal antithetical to Divine Will, 37
- nauseated by beardless men, 33
- prohibited every shaving machine, 26
- re genesis of beard removal, 33
- re obeying parents in regard to growing a beard, 40
- rejected concept of beard removal, 32
- Chevron massacre
- attributed to beard removal of Slabodka students, 37
- Chidushei HaGranat*, 27
- chillul Shabbos*, shaving equally severe as, 25
- Chofetz Chaim, 5, 14, 19, 26
- admonished men for shaving, 27
- anguished by those who used shavers, 28
- clarification of position regarding shaving, 5

- descendants of, do not cut their
 beards, 6
 founded yeshivah in Radin, 27
 why refrained from hearing the
 Torah reading, 29
Darhei Teshuvah to Yoreh Deah,
 13
 Debretziner Rav, 21
 depilatory cream
 in *Kovetz Igros*, Vol. 1, #197, 33
 limited permission to use, 5
 prohibited, 16, 33
 Dessler, Rav Eliyahu Eliezer, 32
Devarim Ch. 32 v. 5, 31
Eidus l'Yisrael, p. 145, 15
 electric shavers
 issur Torah mamosh, 19
 Elyashiv, Rav Yosef Sholom, 15, 19,
 See Steipler Gaon
 Epstein, Rav Moshe Mordechai
 advocated *bachurim* keep their
 beards, 31, 34
 Finkel, Rav Nosson Tzvi, 20
 Friedman, Rabbi Y. Dovid (Rav of
 Pinsk-Karlin), 35
Ga'avah and *Yuhara* re shaving,
 refuted, 30
Gadlus HaAdam re shaving,
 refuted, 30
 Geldzahler, Rav Eliyahu Yehoshua,
 32
 Gordon, Rav Eliezer, 32
 adotped stringent measures
 against shaving, 35
 Grodzenski, Rav Chaim Ozer, 35
 Grodzinski, Rav Chaim Ozer, 24
Hadras Ponim Zokon, 4, 39
 Fourth ed., p. 709, 32
 miluyim, 23
 miluyim to Sec. 2 Ch. 1, p. 715,
 24
 miluyim to sec. 2, Ch. 1, 26
 p. 18, 28
 p. 35, 25
 Part 2, Ch. 19, 30, 33
 Sec. 2, Ch. 1, 23
 Sec. 2, Ch. 3, 18
hadras ponim, enhanced by a beard,
 31
*Haggadah Shel Pesach Toras
 Chaim*, 41
 halachic leniencies
 apply only in *shaas ha'dechak*, 16
 frowned upon, 15
 violate will of Hashem, 16
 halachic reasons not to remove
 beard, 16
Halichos Shlomo
 Hilchos Tefillah, p. 11, 4
 Heinemann, Rav Moshe, 23
 Henkin, Rav Yosef Eliyahu
 Eidus l'Yisrael, p. 145, 15
 Hutner, Rav Yitzchok
 considered shavers a *sofek issur
 d'Oraisa*, 24
Igros Kodesh
 Vol. 2, p. 927, 12
*In Search of Torah Wisdom,
 Questions You Forgot to Ask
 Your Rebbi*, 32
issur d'Oraisa
 regarding shaving, 17
 shaving creates ten sins, 25
 Kalmanowitz, Rav Avraham
 regarding *bachurim* in Slabodka
 who shaved, 30

- Kamenetzky, Rav Noson, 23
- Kamenetzky, Rav Yaakov
 re no *mesorah* in America to use
 electric shavers, 22
- Kanievsky, Rav Chaim, 20, 22, 37
 defines Chofetz Chaim's position
 on shaving, 15
 electric shavers prohibited by all
Gedolei HaDor, 39
 no shaving machine is kosher, 26
Orchos Yosher, Ch. 5 re beard as
 splendor, 31
 re beardless Kohen, 41
 re Chazon Ish, 34
- Karelitz, Rav Nissim, 20
- Kook, Rav Avrohom Yitzchok
 HaKohen, 37
- Kook, Rav Tzvi Yehuda, 37
- Kotler, Rav Aharon, 22, 26
 beard is *malbush Yehudi*, 36
 prohibited electric shavers, 23
 ruled that electric shavers are
 absolutely prohibited, 23
- Kotler, Rav Malkiel, 23
- Kovetz Igros
 Vol. 1, #198, 33
 Vol. 3, #197 regarding depilatory
 cream, 33
- Kovetz Igros I, 198, 32
- Kovetz Teshuvos
 Vol. 1, sec. 32, 19
- Kovetz Yagdil Torah
 Ch. 7 Sec. 5, 36
 Sivan Tammuz 5743, sec. 61, 13
- Kuntres Tiferes Adam, 5, 6
 beard an object of holiness, 7
 Ch. 1
- one in a thousand cut their
 beards, 31
- Ch. 5, 31
 Ch. 6, 15
 p. 23, 21
 re taking an oath while holding
 one's beard, 7
- Lefkowitz, Rav Michel Y., 20
- Levush Mordechai*, Introduction, 35
- Likkutei Halachos*, 21
 to *Makkos* 14b, 19, 20, 29
- Lo Yilbash*
 applies to cutting the beard, 18
 cited by Chofetz Chaim
 regarding trimming the beard,
 14
 defined, 14
 punishable with lashes, 14
 re beard cutting, 14
Targum Yonasan applies to
 cutting the beard, 15
- Maaseh Ish*, Vol. 3, p. 27, 40
- Maaseh Rokeach*, 12
- Machaneh Yisrael*
 handbook for Jewish soldiers, 11
 soldiers should suffer
 persecution rather than cut
 their beards, 11
- malbush Yehudi*, beard is, 36
- Margolis, Rabbi, 13
- maskilim*, attempt to refute, 32
- Medini, Rav Chaim Chizkiya
 authored *Sdei Chemed*, 12
 supported position of Tzemach
 Tzedek, 44
- Megillah* 29a, 31
- Meisel, Rav Eliyahu Chaim (Rav of
 Lodz), 35

Michtevei Chofetz Chaim

p. 57, 1, 27

siman 81, 6*middas chassidus*, 40

Miller, Rabbi Yisroel, 32

Miller, Rav Avigdor

hadras panim enhanced by a beard, 31*Minchas Elozar*

Vol 2, sec. 48, 13

Moadim U'Zemanim, 25

Navardok, students in, did not shave their beards, 27

Nidchei Yisrael

Ch. 26, 5

clarification of Chofetz Chaim's position, 5

prohibited from being sold in Europe, 6

Orchos Rabbeinu, p. 200, 8*Orchos Yosher*

Ch. 5, 15, 31, 34, 37

parents, not required to obey re shaving, 36, 40

Pe'er HaDor, p. 250, 32

Perr, Rav Yecheil, 23

Piskei Dinim, 13

Radin, students in, did not shave their beards, 27

Ramban (*Devarim* Ch. 14, v. 1), 41*Rav Chaim Kanievsky on Chumash Bereishis* p. 318, 41

Rav Simchah Zissel Ziv of Kelm. See Alter of Kelm

Rebbe of Munkatch

supported Tzemach Tzedek's position, 42

Rebbe Rashab of Lubavitch

public announcement by, 12
summarized position of

Tzemach Tzedek, 12

Rebbe Rayatz

defines position of Tzemach Tzedek, 13

rebuking one who cuts his beard, 45

Responsum of the Rebbe Rayatz, 13

Rogatchover Gaon

re Lo Yilbash, 18

Rogatchover Gaon (R. Yosef Rosen)

regarding prohibition of cutting the beard, 14

Rosen, Rav Yosef. See Rogatchover Gaon

scissors, cutting the beard with *issur gamur*, 12, 14prohibited in *Tzemach Tzedek*, 13prohibited, quoted in *Sdei Chemed*, 12*Sdei Chemed**klalim, lamed*, sec. 116, 45*semichah*, prohibited to students who cut their beards, 35*Shaalos U'Teshuvos**Yoreh Deah* 93, 12*Shaalos u'Teshuvos Be'er Moshe*, Vol. 7*Kuntres Electric* sec. 2, 18, 21*Shaalos U'Teshuvos Minchas Elozor* Vol. 2, sec. 48, 42*Shaalos u'Teshuvos Minchas**Yitzchak* Vol. 4, sec. 113 and

Vol. 7 sec. 63, 21

- Shaalos U'Teshuvos Pe'as Sodcha*
sec. 101, 34
- Shaalos U'Teshuvos Toras Sholom*,
sec. 45, 12
- Shaalos u'Teshuvos Tzafnas*
Paneach, Vol. 4, Sec. 258, 18
- Shaalos U'Teshuvos Tzemach*
Tzedek
Yoreh Deah sec. 93, 42
- Shach, Rav Elazar Menachem, 19,
22
- shavers, electric
magnitude of halachic severity in
using, 25
- shaving machine
prohibited by Gedoim of Eretz
Yisrael and America, 22
prohibited to be given to a Jew
who shaves with a razor, 22,
23
- shochtim*, prohibited from teaching
students who cut their beards, 35
- Shteinman, Rav Aharon Yehudah
Leib, 20
beard protects a person
spiritually, 32
re *Lo Yilbash*, 17
response to claim that Litvish
students shaved, 38
- Shulchan Aruch*, 12
- Slabodka *bachurim*
began shaving, 34
Chevron massacre attributed to
their shaving, 37
shaved due to Western influence,
30
- sofek issur d'Oraisa*, defined, 24
- Soloveitchik, Rav Chaim (Rav of
Brisk), 35
son of the Chofetz Chaim, 1, 6
- Sorosky, Rav Aharon, 36
- Steipler Gaon, 20, 21
treated hairs that fell from his
beard as *sheimos*, 7
- Sternbuch, Rav Moshe
re *Lo Yilbash*, 17
re magnitude of severity of
shaving, 25
- Telz (Telshe) Yeshivah re shaving,
35
- Teshuvos V'Hanhagos*
sec. 1, 459 and sec. 5, 264, 25
sec. 1, 529, 17
Vol. 5, sec. 264, 28
- Thursday Nights Questions &
Answers with Rabbi Avigdor
Miller*, 31
- Trop, Rav Naftoli, 27
- tzelem Elokim*, removed by shaving
the beard, 35
- Tzemach Tzedek, 42
clarification of his position
regarding cutting the beard,
12
prohibited any cutting of the
beard, 12
- Vayikra* Ch. 19 v. 27, 31
- Visions of the Rav, Highlights from the
Life and Times of Moreinu HaGaon
HaRav Rav Avrohom Kalmanowitz
ztl*, 30
- Wachtfogel, Rav Eli Dov
re prohibition on shavers, 24
- Wachtfogel, Rav Elya Ber, 23
- Wosner, Rav Shmuel HaLevi, 20

Yaffe, Rabbi Dov, 40

Yeshurun, Vol. 20, pp. 153ff, 15

yetzer hora

tempts one to sin through *Lo*

Yilbash, 15

yiras Shamayim

beard a litmus test for, 11

re not using shaving machine, 26

Zaks, Rav Menachem Yosef, 29

Zaks, Rav Avraham Gershon, 27

Zohar, 10

לעילוי נשמת
הרה"ח ר' **אהרן ראובן**
ב"ר **אברהם יצחק** ע"ה
נפטר יום ו' עש"ק כ"ו אדר ה'תשע"ז
וזוגתו מרת **חווה גיטל**
בת ר' **חיים אליעזר** ע"ה
נפטרה יום ראשון דחג הפסח ה'תשס"א
ובנם הרה"ח ר' **ישראל**
ב"ר **אהרן ראובן** ע"ה
נפטר בדמי ימיו כ"ב שבט ה'תשפ"א
ראפופרט
נדפס על ידי משפחתם שיחיו